

Μεθοδολογία Διασφάλισης Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης



“Towards an Enhanced Post Covid VET-EPOS VET”
Call: ERASMUS-EDU-2021-EQAVET-IBA
Project Nr: 101048314



ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος,

Εμπειρογνώμονας διασφάλισης ποιότητας “**ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, AVEDIS DONABEDIAN AMKE**”, Προϊστάμενος του Τμήματος Επιδημιολογικής Επιτήρησης HIV/AIDS του ΕΟΔΥ, Αναπληρωτής Καθηγητής Διοίκησης Ποιότητας Υπηρεσιών Υγείας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

Κωνσταντίνος Παπαευσταθίου MSc, Προϊστάμενος Τμήματος Εθνικού Συστήματος Ποιότητας Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Ρεγγίνα Καλοδίκη LL.M, Σύμβουλος “**QAS M. ΙΚΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**”, εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε θέματα διασφάλισης ποιότητας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ:

Αντώνιος Γλάρος, Προϊστάμενος Δ/σης Επικοινωνίας και Ανάπτυξης, Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιτρέπεται η ανατύπωση, αναπαραγωγή, μετάφραση, αντιγραφή - μερική ή ολική - και η φωτοτύπηση του τρόπου έκθεσης της περιεχόμενης ύλης, όπως και η παρουσίαση και προβολή της από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό και μαγνητικό μέσο, με την προϋπόθεση ότι θα παρουσιάζεται ή θα αναφέρεται ο φορέας υλοποίησης Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Το παρόν κείμενο αποτελεί παραδοτέο που εκπονήθηκε στο πλαίσιο των δράσεων του έργου «EQAVET NRP5 2021-2023» του προγράμματος ERASMUS+, που υλοποιεί ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ως Εθνικό Σημείο Αναφοράς (ν.4115/2013) του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση EQAVET.

Project number: 101048314

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΧΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΧΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Executive summary	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Εννοιολογικό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	9
1.1 Σκοπός	9
1.2 Περιεχόμενο της μελέτης	9
1.3 Βασικοί ορισμοί	10
1.4 Η ποιότητα στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	14
1.5 Γιατί είναι σημαντικό να εστιάσουμε στη Διασφάλιση της Ποιότητας, ειδικότερα στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	15
1.6 Εννοιολογικό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	17
1.7 Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η Αυτοξιολόγηση στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	31
ΣΤΑΔΙΟ 1: Οργάνωση και Σχεδιασμός Αυτοαξιολόγησης των Ι.Ε.Κ	31
ΒΗΜΑ 1: Σύσταση Επιτροπής Διασφάλισης της Ποιότητας του Ι.Ε.Κ	35
ΒΗΜΑ 2: Αυτοαξιολόγηση (χαρτογράφηση) της υφιστάμενης κατάστασης του Ι.Ε.Κ	35
ΒΗΜΑ 3: Στοχοθεσία του Ι.Ε.Κ	40
ΣΤΑΔΙΟ 2: Εφαρμογή Αυτοαξιολόγησης (Α/Α)	41
ΒΗΜΑ 4. Προετοιμασία της αυτοαξιολόγησης	41
ΒΗΜΑ 5. Υλοποίηση της αυτοαξιολόγησης	44
5.1 Παρουσίαση του πλαισίου της αυτοαξιολόγησης και εκπαίδευση	44
5.2 Πρότυπα και κριτήρια ποιότητας για την υλοποίηση της αυτοαξιολόγησης	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ανάπτυξη Προτύπων Ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Μετά την Αυτοαξιολόγηση	64
Στάδιο 3: Αλλαγή και βελτίωση	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Η εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση	73
Στάδιο 4: Προετοιμασία για την εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση	73
Στάδιο 5: Επιθεώρηση τρίτου μέρους/εξωτερική αξιολόγηση	73
Στάδιο 6: Ανασκόπηση-Αναθεώρηση	74
Συμπεράσματα	75
Βιβλιογραφία	76

Πίνακες και σχήματα

Σχήμα 1: Τα στάδια του Κοινού Πλαισίου Διασφάλισης της Ποιότητας	18
Σχήμα 2: Συστατικά του σχεδίου δράσης	20
Πίνακας 1: Κύριες διαστάσεις της ποιότητας για παρόχους Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης	21
Πίνακας 2: Βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	23
Πίνακας 3: Παράρτημα της Σύστασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2020/C 417/01) της 24ης Νοεμβρίου 2020	26
Σχήμα 3: Το μοντέλο ΚΠΑ	33
Σχήμα 4: Τα βήματα για μια αποτελεσματική αυτοαξιολόγηση	35
Πίνακας 4: SWOT ανάλυση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης	37
Πίνακας 5: Ενδεικτικό τυποποιημένο έντυπο για SWOT ανάλυση	39
Πίνακας 6: Στοχοθεσία του Ι.Ε.Κ	40
Πίνακας 7: ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	41
Σχήμα 5: Υπόδειγμα εξώφυλλου Εγχειριδίου Διαχείρισης Ποιότητας	46
Σχήμα 6: Τυπολογία των διαδικασιών στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	48
Σχήμα 7: Μεθοδολογία ανάπτυξης προτύπων για τη διασφάλιση της ποιότητας	53
Πίνακας 8: Άξονες προτύπων και κατευθυντήριων οδηγιών για την ανώτατη εκπαίδευση	55
Σχήμα 8: Βασικοί άξονες των προτύπων ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης	57
Πίνακας 9: Οι δείκτες του EQAVET	65
Πίνακας 10: Ενδεικτικοί δείκτες απόδοσης (KPIs)	70

Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη με τίτλο: «**Ανάπτυξη Μεθοδολογίας Διασφάλισης Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης**» το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο της εγκεκριμένης από την European Education and Culture Executive Agency (EACEA) πρότασης με τίτλο «**Towards an Enhanced Post Covid VET - EPOS VET**», στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ (85% Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση EQAVET-Action Grant 2021 Erasmus+ και 15% εθνική συμμετοχή), για το οικονομικό έτος 2022 και το οικονομικό έτος 2023, έχει ως βασικό σκοπό να αποτυπώσει με επάρκεια τις αρχές, τη μεθοδολογία, τις ροές εργασίας, τα μέσα και τα εργαλεία της προτεινόμενης προς εφαρμογή διαδικασίας Διασφάλισης της Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών (Study Programs) της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Σύντομη επισκόπηση

Όπως αναφέρθηκε, σκοπός της μελέτης είναι να αποτυπώσει με επάρκεια τις αρχές, τη μεθοδολογία, τις ροές εργασίας, τα μέσα και τα εργαλεία της προτεινόμενης προς εφαρμογή διαδικασίας Διασφάλισης της Ποιότητας των Προγραμμάτων (Study Programs) της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 5 στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, που υλοποιούνται από τα Ινστιτούτα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ). Η προτεινόμενη Μεθοδολογία διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του Κύκλου Ποιότητας του EQAVET, μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής, εκτός άλλων, Δεικτών Μέτρησης και Αποτίμησης της Απόδοσης (Key Performance Indicators- KPIs) που βασίζονται σε επιλεγμένους δείκτες ποιότητας του EQAVET. Η Μελέτη έλαβε υπόψη της το Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας για τα Ι.Ε.Κ. που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.&Ν.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως αποτυπώθηκε στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21. Το πλαίσιο της διασφάλισης της ποιότητας και η μεθοδολογία αποτελούν αντικείμενο συζήτησης μέσω ομάδας εστίασης (focus groups) των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και αντικείμενο ανασκόπησης της προβλεπόμενης Συνάντησης Ομότιμων (Peer Review), στο πλαίσιο της υλοποίησης της εγκεκριμένης πρότασης «**Towards an Enhanced Post Covid VET - EPOS VET**». Η μελέτη περιλαμβάνει το Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας, τα Πρότυπα και τα Κριτήρια Ποιότητας, το πλαίσιο και τα έντυπα αυτοαξιολόγησης, καθώς και τους δείκτες ποιότητας του EQAVET. Περιλαμβάνει, επίσης, το Παράρτημα «Οδηγός Εφαρμογής Μεθοδολογίας Διασφάλισης της Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης» για χρήση από τους παρόχους.

Executive summary

The aim of the study is to develop the principles, the methodology, the workflows, and the tools of the proposed quality assurance framework for IVET NQF level 5 (Institutes for Initial Vocational Training) Study Programs. The proposed methodology assures the effectiveness of EQAVET quality cycle, in terms of the quality scheme: 'structure-process-outcomes' quality standards and criteria. The proposed methodology considered the content of the Decision of the General Secretary for VET, LLL and the Youth 5837/15-12-21, that presents the content of the Quality Assurance Framework in IVET Institutions under the merit of the General Secretariat for VET, Lifelong learning and the Youth, of the Ministry of Education and Religious Affairs. This

WP includes the development of a quality assurance manual, the development of a draft of quality standards and criteria for IVET Providers, the framework of self-assessment, the EQAVET quality indicators and Peer Review focus groups with stakeholders and consultation in technical meetings, to finalize the draft. An appendix also, “Guidelines for Quality Assurance of IVET Institutions Study Programs” is provided, for utilization by the providers.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εννοιολογικό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

1.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας μελέτης, όπως προαναφέρθηκε, είναι να αποτυπώσει με επάρκεια τις αρχές, τη μεθοδολογία, τις ροές εργασίας, τα μέσα και τα εργαλεία της προτεινόμενης προς εφαρμογή διαδικασίας Διασφάλισης της Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών (Study Programs) της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 5 στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και ειδικότερα των παρεχόμενων από τα Ινστιτούτα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

Η προτεινόμενη Μεθοδολογία διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του Κύκλου Ποιότητας του EQAVET, μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής, εκτός άλλων, Δεικτών Μέτρησης και Αποτίμησης της Απόδοσης (Key Performance Indicators- KPIs) που θα βασίζονται σε επιλεγμένους δείκτες ποιότητας του EQAVET. Η προτεινόμενη Μεθοδολογία βασίζεται στις αρχές του πλαισίου EQAVET και ειδικότερα σε πρότυπα και κριτήρια που αφορούν στο τρίπτυχο: δομή/εισροή – πλαίσιο/διαδικασία- έκβαση/αποτελέσματα¹

1.2 Περιεχόμενο της μελέτης

Στο πλαίσιο ανάπτυξης της Μεθοδολογίας περιλαμβάνεται η εκπόνηση των παρακάτω:

- (1) **Εγχειρίδιο Διασφάλισης Ποιότητας**, το οποίο περιλαμβάνει και προδιαγράφει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και τα δεδομένα της προτεινόμενης Μεθοδολογίας καθώς και τη διαδικασία εφαρμογής της,
- (2) **Πρότυπα και κριτήρια ποιότητας**, για τα Προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης,
- (3) **Διαδικασία και αποτελέσματα Διαβούλευσης**, μέσω της διενέργειας Τεχνικών Συσκέψεων με τη συμμετοχή εκπροσώπων των ενδιαφερομένων μερών (συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων της Γενικής Γραμματείας ΕΕΚΔΒΜ και Νεολαίας, καθώς και με τη συμμετοχή εκπροσώπων Επιστημονικών Φορέων των Κοινωνικών Εταίρων, Διευθυντών Δημοσίων ΙΕΚ, εκπροσώπων εκπαιδευτών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και, εφ' όσον είναι εφικτό, εκπροσώπων των σπουδαστών ή/και αποφοίτων της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης).

1. Σύμφωνα με την τριμερή ταξινόμηση του COUNCIL RECOMMENDATION on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (SWD(2020) 123 final), Annexes 1-2, Brussels, 1.7.2020, COM (2020) 275 final.

1.3 Βασικοί ορισμοί

«Προσόν»: το επίσημο αποτέλεσμα, όπως πιστοποιητικό, δίπλωμα ή πτυχίο, μιας διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης μάθησης, ύστερα από διαπίστωση από τον αρμόδιο φορέα ότι ένα άτομο έχει επιτύχει τα μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές.

«Γνώσεις»: το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα αντικειμενικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζονται με ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής. Στο πλαίσιο, οι γνώσεις περιγράφονται ως θεωρητικές ή αντικειμενικές.

«Δεξιότητες»: η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Στο ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές, οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης, ή πρακτικές, οι οποίες αφορούν στη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων.

«Ικανότητες»: η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδής και στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο προσόντων, η ικανότητα περιγράφεται με όρους αυτονομίας και υπευθυνότητας, δηλαδή η ικανότητα του εκπαιδευομένου να εφαρμόζει γνώσεις και δεξιότητες αυτόνομα και με υπευθυνότητα.

«Μαθησιακά αποτελέσματα»: η περιγραφή όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος αναμένεται να γνωρίζει, να κατανοεί και μπορεί να εφαρμόσει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή έχει υλοποιηθεί και τα οποία ορίζονται υπό τη μορφή γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

«Πιστοποίηση μαθησιακών αποτελεσμάτων»: η διαδικασία έκδοσης ενός πιστοποιητικού, διπλώματος, πτυχίου και εν γένει τίτλου που επιβεβαιώνει επίσημα ότι ένα σύνολο αποτελεσμάτων μάθησης, στο οποίο περιλαμβάνονται γνώσεις, τεχνογνωσία, δεξιότητες ή ικανότητες, που αποκτήθηκαν από ένα άτομο, έχουν αξιολογηθεί και επικυρωθεί από έναν αρμόδιο φορέα με βάση ένα προκαθορισμένο πρότυπο.

«Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων»: το κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Αναφοράς, το οποίο συνδέει τα εθνικά συστήματα και πλαίσια επαγγελματικών προσόντων διαφορετικών χωρών. Περιλαμβάνει τη γενική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και την ανώτατη εκπαίδευση. Διακρίνεται σε οκτώ (8) επίπεδα, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα των επαγγελματικών προσόντων. Είναι το πλαίσιο κατάταξης προσόντων με τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στη συνένωση σε ενιαίο σύνολο και στον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων προσόντων.

«Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων»: το πλαίσιο κατάταξης προσόντων με τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στη συνένωση σε ενιαίο σύνολο και στον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων προσόντων.

«Διασφάλιση της ποιότητας»: αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλλει ένας Οργανισμός, ή στη δεδηλωμένη ικανότητά του να παρέχει υπηρεσίες σύμφωνα με τα καθορισμένα και αποδεκτά πρότυπα. Στοχεύει στη διαρκή βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται προς τους ωφελούμενους, αποτελώντας μια συστηματική και δυναμική διαδικασία.

«Διασφάλιση Ποιότητας στην ΕΕΚ»: Σύνολο δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και ανασκόπηση καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι η εκπαίδευση και κατάρτιση (περιεχόμενο προγραμμάτων, αναλυτικά προγράμματα, διαδικασίες αξιολόγησης και επικύρωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, πόροι, εξοπλισμός κ.λπ.) συνάδουν με προκαθορισμένες απαιτήσεις ποιότητας, που αναμένεται από τους μετέχοντες να πληρούνται.

«Σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας»: αναφέρεται στο σύστημα που σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει τη συλλογή, την επεξεργασία και την παρουσίαση των δεδομένων που απαιτούνται για την διασφάλιση και τη βελτίωση της ποιότητας.

«Βελτίωση της ποιότητας»: ονομάζεται η δυναμική διαδικασία μέσω της οποίας μια οντότητα χρησιμοποιώντας τους κύκλους ποιότητας και τους μηχανισμούς ελέγχου βελτιώνει διαρκώς την ποιότητα (σε επίπεδο δομής, διαδικασίας και έκβασης) των παρεχόμενων υπηρεσιών.

«Πρότυπα ποιότητας» (quality standards): αποτελούν τα πολύτιμα εργαλεία για την αξιολόγηση της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης και αναπόσπαστο κομμάτι της προσπάθειας διασφάλισής της. Πρόκειται για έγκυρους και αποδεκτούς επεξηγηματικούς ορισμούς της ποιότητας της εκπαίδευσης. Τα πρότυπα ποιότητας θεωρούνται έγκυρα, εφόσον περιγράφονται από τα «κριτήρια ποιότητας», που επιτρέπουν την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, με όρους αποτελεσματικότητας και ποιότητας. Ειδικότερα, τα πρότυπα ποιότητας αποτελούν μια γενική δήλωση που πρέπει να εκπληρώνεται και τα κριτήρια αποτελούν τις κατευθυντήριες οδηγίες για τη μέτρηση της επίτευξης των προτύπων ποιότητας. Το CEDEFOP, ταξινομεί τα πρότυπα σε 3 κατηγορίες:

- Πρότυπα απόδοσης (Competence standards)
- Πρότυπα εκπαίδευσης (Educational standards) και
- Πρότυπα απασχόλησης (Occupational Standards)

«Διαπίστευση»: ορίζεται η επίσημη (σε επαγγελματικό και εθνικό επίπεδο) βεβαίωση από μια Αρχή ότι ένα ίδρυμα ή ένας Οργανισμός εκπληρώνει τις προϋποθέσεις/κριτήρια αυτής της Αρχής και είναι σε θέση να χορηγεί πιστοποιητικά ποιότητας.

«Πιστοποίηση ποιότητας»: αναφέρεται στη διαδικασία μέσω της οποίας ένα νομικό πρόσωπο (Ίδρυμα, Οργανισμός, φορέας, δομή) βεβαιώνεται ότι εκπληρώνει τις απαιτήσεις ενός προτύπου ποιότητας. Η πιστοποίηση προϋποθέτει την ανάπτυξη ενός Συστήματος Ποιότητας, ενός Εγχειριδίου Ποιότητας και μιας διαδικασίας Αξιολόγησης (αυτοαξιολόγησης ή εξωτερικής αξιολόγησης).

«Δείκτες ποιότητας»: Οι δείκτες ποιότητας είναι μετρήσιμα στοιχεία τα οποία έχουν οριστεί από κάποιον επίσημο φορέα και χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση και την αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι δείκτες ποιότητας μπορεί να διαχωρίζονται σε δείκτες δομής/εισροών – πλαισίου/διαδικασιών-έκβασης/αποτελεσμάτων. Επίσης διακρίνονται σε ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες². Πρέπει να είναι έγκυροι (valid) και αξιόπιστοι (reliable).

2. Υπό την έννοια ότι δύνανται να παρέχουν-μετρήσιμα- ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα (mix of qualitative and quantitative data).

«Δείκτες αποτελεσματικότητας»: ή δείκτες απόδοσης (Key Performance Indicators, KPIs) ορίζονται οι ποσοτικοί δείκτες που αξιολογούν τον βαθμό επίτευξης ενός στόχου μέσα στον χρόνο.

«Ασφάλεια»: σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, είναι η απουσία βλάβης στον αποδέκτη της υπηρεσίας, η οποία προλαμβάνεται και η μείωση του κινδύνου βλάβης που σχετίζεται με την παροχή υπηρεσιών σε ένα αποδεκτό επίπεδο. Το αποδεκτό επίπεδο προσδιορίζεται από την τρέχουσα γνώση και τους διαθέσιμους πόρους, καθώς και το γενικότερο πλαίσιο παροχής των υπηρεσιών.

«EQAVET»: Το EQAVET είναι το ευρωπαϊκό δίκτυο για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην ΕΕΚ, το οποίο συγκροτήθηκε σε συνέχεια της Σύστασης του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2009 για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς Διασφάλισης Ποιότητας στην ΕΕΚ, όπως επικαιροποιήθηκε με τη Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα. Το EQAVET βασίζεται στον κύκλο διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας (σχεδιασμός, εφαρμογή, αξιολόγηση και αναθεώρηση) και στην επιλογή περιγραφών και δεικτών για τη διαχείριση της ποιότητας, τόσο σε συστημικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ.

«Κίνδυνος (risk)»: υποδηλώνει την εκτίμηση ή την πιθανότητα να συμβεί ένα δυσάρεστο συμβάν, ως αποτέλεσμα μιας αλυσίδας γεγονότων. Η σοβαρότητα ενός κινδύνου εκτιμάται από το τελικό αποτέλεσμα που προκαλεί. Αντίστοιχα ο όρος **επικινδυνότητα** (hazard) είναι ένας σύνθετος όρος ο οποίος εκφράζει το γινόμενο της **πιθανότητας** να συμβεί ένα δυσάρεστο γεγονός και της **σοβαρότητας** των αποτελεσμάτων που είναι δυνατόν να επιφέρει. Ένας κίνδυνος σχετίζεται με ορισμένα αποτελέσματα, των οποίων η συχνότητα αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με την ύπαρξη των παραγόντων κινδύνου. (Επικινδυνότητα = Σοβαρότητα x Πιθανότητα)

«Εκτίμηση κινδύνου (risk assessment)»: είναι η διεργασία υπολογισμού του μεγέθους της επικινδυνότητας και της απόφασης κατά πόσο η επικινδυνότητα είναι ανεκτή ή επιβάλλει τη λήψη μέτρων. Η εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου αναφέρεται στον υπολογισμό του μεγέθους της επικινδυνότητας για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Η γραπτή εκτίμηση κινδύνου αναφέρεται στις διατάξεις του ΠΔ 17/1996 (που συμπληρώνεται με το ΠΔ 159/1999) και αποτελεί εργοδοτική υποχρέωση σε όλες τις επιχειρήσεις.

«Ατύχημα»: είναι ένα μη αναμενόμενο και μη προσχεδιασμένο συμβάν σε μια σειρά γεγονότων που συμβαίνει από συνδυασμό αιτιών και που καταλήγει στην φυσική ζημιά κάποιου ατόμου (ασθένεια, τραυματισμό, κάκωση, θάνατο), σε ζημιά σε περιουσία, στη διατάραξη μιας επιχείρησης ή σε οποιοδήποτε συνδυασμό των πιο πάνω.

«Συμβάν»: το απροσδόκητο και ανεπιθύμητο γεγονός το οποίο θα μπορούσε να βλάψει ή προκάλεσε, εν τέλει, βλάβη στο άτομο.

«Εργαζόμενος»: είναι κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, εκτός από τους οικιακούς βοηθούς (Π.Δ. 17/96).

«Ενδιαφερόμενα μέρη»: ονομάζονται όλες οι οντότητες και τα άτομα που επηρεάζονται από το σύνολο των δραστηριοτήτων ενός Οργανισμού/παρόχου.

«Επαγγελματική έκθεση (occupational exposure)»: είναι η έκθεση σε παράγοντες κινδύνου στο εργασιακό περιβάλλον.

«Υγεία»: η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία νόσου ή αναπηρίας.

«Χώρος εργασίας»: κάθε χώρος όπου βρίσκονται ή μεταβαίνουν οι εργαζόμενοι εξαιτίας της εργασίας του και που είναι κάτω από τον έλεγχο του εργοδότη.

«Βία και παρενόχληση»: στον χώρο της εργασίας, αναφέρεται σε μια σειρά από απαράδεκτες μορφές συμπεριφοράς και πρακτικές, ή απειλές αυτών, είτε εκδηλώνονται μεμονωμένα ή κατ' επανάληψη, που αποσκοπούν, οδηγούν, ή ενδέχεται να οδηγήσουν σε σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική ή οικονομική βλάβη και περιλαμβάνει την έμφυλη βία και παρενόχληση

«Πηγή Κινδύνου»: κάθε κατάσταση η οποία έχει τη δυνατότητα να προκαλέσει ανεπιθύμητο περιστατικό, ατύχημα ή αρρώστια, ζημιά στο περιβάλλον, ή και συνδυασμό των πιο πάνω.

«Διαδικασία»: είναι η ξεκάθαρη αναφορά, γραπτή ή προφορική, η οποία καθορίζει πώς παρέχεται μια υπηρεσία ή παράγεται ένα προϊόν.

«Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση»: νοείται η εκπαίδευση και η κατάρτιση που αποσκοπεί στον εφοδιασμό των νέων και των ενηλίκων με τη γνώση, την τεχνογνωσία, τις δεξιότητες και/ή τις ικανότητες που απαιτούνται σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ή γενικότερα στην αγορά εργασίας και μπορούν να παρέχονται σε τυπικό πλαίσιο και σε μη τυπικά πλαίσια, σε όλα τα επίπεδα του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων, συμπεριλαμβανομένου του τριτοβάθμιου επιπέδου, κατά περίπτωση.

«Επιθεώρηση ποιότητας» (quality audit): ορίζεται η διαδικασία της συστηματικής και ανεξάρτητης επισκόπησης του συστήματος ποιότητας ενός Οργανισμού, η οποία διενεργείται από εσωτερικό/ή και/ή εξωτερικό/ή επιθεωρητή/τρια ποιότητας ή ομάδα επιθεώρησης.

«Επιθεωρητής/τρια ποιότητας»: ορίζεται το φυσικό πρόσωπο που διαθέτει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες και κατάρτιση ώστε να διενεργεί την επιθεώρηση του συστήματος ποιότητας ενός Οργανισμού.

Κύκλος «PLAN-DO-ACT-CHECK»: είναι ένα μοντέλο 4 βημάτων που επαναλαμβάνεται με σκοπό τη συνεχή βελτίωση.

1.4 Η ποιότητα στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Η **ποιότητα** αποτελεί πλέον το αδιαφιλονίκητο διακύβευμα του αιώνα που διανύουμε, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσπάθεια διασφάλισής της αλλά και στη συνεχή βελτίωσή της. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι Οργανισμοί και εν γένει οι Οργανισμοί παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης, καλούνται να διασφαλίσουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους, σε μια προσπάθεια να αποτελέσει η ποιότητα τη δεδηλωμένη στρατηγική σε απόλυτη ευθυγράμμιση με τις διεθνείς πρακτικές και τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης και κατάρτισης, που δίνει «αξία» στον αποδέκτη και τους συντελεστές παραγωγής (value-based services).

Η προσπάθεια ορισμού της ποιότητας αποτελεί μια πραγματική πρόκληση. Από ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας για την ποιότητα της ΕΕΚ, προκύπτει η απουσία ενός κοινά αποδεκτού ορισμού. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε προσπάθεια προσδιορισμού των ειδοποιών χαρακτηριστικών της ποιότητας στην ΕΕΚ βασίζεται στην περιγραφή των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται. Ορισμένοι ερευνητές χρησιμοποιούν ως κριτήριο το τρίπτυχο δομή-διαδικασία-έκβαση, άλλοι την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, άλλοι τα αποτελέσματα/εκροές κ.α.

Σύμφωνα με το CEDEFOP, η **ποιότητα** στην ΕΕΚ αποτελεί προτεραιότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να «*προάγει την αμοιβαία εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και την αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων, με σκοπό τη βελτίωση της κινητικότητας και την πρόσβαση στην δια βίου μάθηση*».

Σύμφωνα με την έκθεση της Deloitte με τίτλο «*Review of Quality Assurance in Victoria's VET System*» για λογαριασμό του Τμήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Βικτώρια (Αυστραλία), η **ποιότητα** στην ΕΕΚ αντανάκλα την αντίληψη ότι ο απόφοιτος έχει κατακτήσει τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσει για να υποστηρίξει τα απαραίτητα αποτελέσματα στη σταδιοδρομία του. Επιπλέον, η εμπειρία των αποφοίτων ευθυγραμμίζεται με τις προσδοκίες τους. Αντίστοιχα, η διασφάλιση της ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, περιλαμβάνει την ανάπτυξη προτύπων, την επιθεώρηση και την αξιολόγηση των πρακτικών και των αποτελεσμάτων των παρόχων, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία του αποδέκτη των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Maria Emília Galvão (2014) ορίζει την **ποιότητα** στην ΕΕΚ στη βάση του Μοντέλου του Donabedian και πιο συγκεκριμένα ισχυρίζεται ότι ποιότητα σημαίνει ανάπτυξη προτύπων ποιότητας για την ΕΕΚ σε επίπεδο:

- Εισροών
- Διαδικασιών και
- Αποτελεσμάτων

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ποιότητα δεν σημαίνει μόνο «*αποτέλεσμα*» αλλά και «*διαδικασίες*» και «*εισροές*» (*πόρους, στρατηγικές, εξοπλισμό κ.λπ.*). Διεθνώς, τα συστήματα διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας βασίζονται στην ανάπτυξη και συστηματική αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων διαδικασιών βάσει συγκεκριμένων προτύπων.

Συμπερασματικά, ένα Σύστημα Παροχής Υπηρεσιών ΕΕΚ, διασφαλίζει την ποιότητα των υπηρεσιών, εφόσον εγγυάται:

1. Την αποτελεσματικότητα,
2. Την αποδοτικότητα,
3. Ότι ο καταρτιζόμενος είναι στο επίκεντρο των υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης (learner-centered),
4. Την εκπλήρωση των προσδοκιών του εκπαιδευόμενου,

5. Την «αξιοποίηση» της εμπειρίας του εκπαιδευόμενου,
6. Την αειφορία και βιωσιμότητα,
7. Την κινητικότητα των αποφοίτων και την διαπερατότητα μεταξύ των επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης
8. Την απόκτηση των προσδοκώμενων προσόντων και την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων,
9. Τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και ανάπτυξη των εκπαιδευτών,
10. Τη προσθήκη «αξίας» στα ενδιαφερόμενα μέρη,
11. Τη συνεχιζόμενη βελτίωση,
12. Τη απόκτηση «πράσινων» και «ψηφιακών» δεξιοτήτων,
13. Τη επιτυχημένη αξιοποίηση των προσόντων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στη σταδιοδρομία των αποφοίτων,
14. Την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς αλλά και των ενδιαφερόμενων μερών,
15. Τη λογοδοσία.
16. Τη διαφάνεια σε επίπεδο προβολής και διεύρυνσης της πρόσβασης των υπηρεσιών.

1.5 Γιατί είναι σημαντικό να εστιάσουμε στη Διασφάλιση της Ποιότητας, ειδικότερα στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Η διαδικασία ανάπτυξης και εφαρμογής ενός συστήματος Ποιότητας στον Τομέα της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης αποτελεί βασικό μηχανισμό για τη βελτίωση των συνθηκών και των αποτελεσμάτων της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σε ένα περιβάλλον με περιορισμένους διαθέσιμους πόρους, με μη πλατιά εμπεδωμένη κουλτούρα διαδικασιών ποιότητας, με επιτακτική ανάγκη βελτίωσης των υπηρεσιών, απαιτείται εστίαση σε όλες τις μεταβλητές και τα κριτήρια και των τριών διαστάσεων (δομή/εισροές-διαδικασίες-εκροές/αποτελέσματα) ώστε να καταστεί η Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση αποτελεσματική.

Η απάντηση στο ερώτημα: «γιατί χρειάζεται να εστιάσουμε στη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης;» είναι αυτονόητη: διότι αποτελεί δέσμευση της χώρας και διότι προσθέτει «αξία» στα ενδιαφερόμενα μέρη και αποτελεί σημαντικό συντελεστή για την αειφορία και τη βιωσιμότητα του συστήματος ΕΕΚ, εν γένει.

Στον υπ' αριθμ. Κ5/160259 σχετικά πρόσφατο Κανονισμό Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (Γ.Γ.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.&Ν.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21) και ειδικότερα στα άρθρα 22 και 23 ορίζεται η πολιτική διασφάλισης της ποιότητας και το πλαίσιο της ποιότητας στα Ι.Ε.Κ, στη βάση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την Ποιότητα και αποτυπώνονται έξι (6) **κατηγορίες κριτηρίων** διασφάλισης της ποιότητας για την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, τα οποία, ακολούθως, εξειδικεύονται στους αντίστοιχους **δείκτες ποιότητας**.

Οι γενικές **κατηγορίες κριτηρίων** ποιότητας είναι οι κάτωθι:

1. Ηγεσία-οργάνωση-σχεδιασμός
2. Παροχή υπηρεσιών Ι.Ε.Κ
3. Υποδομές-εξοπλισμός-πόροι
4. Καινοτομία-εξωστρέφεια
5. Αποτελέσματα-εκροές
6. Απορρόφηση από την αγορά εργασίας

Ο σχεδιασμός ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω αρχικά βήματα:

- Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και εντοπισμός των σημείων παρέμβασης, στη βάση SWOT ανάλυσης
- Προσδιορισμός των εθνικών προτεραιοτήτων για ανάληψη δράσεων
- Εθνικός ορισμός της Ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία και το πλαίσιο ποιότητας του EQAVET
- Προσαρμογή του εννοιολογικού πλαισίου του EQAVET στην ελληνική πραγματικότητα
- Χαρτογράφηση και συμμετοχή των βασικών εμπλεκόμενων φορέων (stakeholders) για τη διαβούλευση, μέσω τεχνικών συσκέψεων, σχετικά με τις παρεμβάσεις και τη διαμόρφωση του πλαισίου, με απώτερο στόχο την ανάπτυξη πολιτικών για τη διασφάλιση ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
- Οικοδόμηση συναίνεσης, συνεργασίας και συμμετοχής των εμπλεκόμενων μερών (εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών, σπουδαστών, αποφοίτων, εργοδοτών, κοινωνίας των πολιτών) σε όλες τις δράσεις
- Διακυβέρνηση (εκπαιδευτική, ψηφιακή) - Καθορισμός οργανωτικού πλαισίου και αρμοδιοτήτων λαμβάνοντας υπ' όψιν τις αρχές και πρόνοιες του ν.4763/2020 αλλά και του Στρατηγικού Σχεδίου ΕΕΚ, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας
- Εξειδίκευση του Εθνικού πλαισίου Διασφάλισης της Ποιότητας στα Ι.Ε.Κ που θα περιλαμβάνει πρότυπα και κριτήρια ποιότητας του Εθνικού Πλαισίου Διακυβέρνησης της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης λαμβάνοντας υπ' όψιν τα οριζόμενα στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2022 καθώς και το Σύστημα Αξιολόγησης της Διοίκησης και του Εκπαιδευτικού Προσωπικού τους
- Καθορισμός του πλαισίου αναφοράς-τυποποίησης-παρεμβάσεων βελτίωσης και αξιολόγησης της ποιότητας
- Οδηγίες για την ανάπτυξη των διαδικασιών για το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας που καλούνται να αναπτύξουν οι πάροχοι Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, λαμβάνοντας υπ' όψιν το υπό θεσμοθέτηση Πλαίσιο Ποιότητας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. καθώς και το Σύστημα Αξιολόγησης της Διοίκησης και του Εκπαιδευτικού Προσωπικού τους
- Επικαιροποίηση του Κανονιστικού Πλαισίου του θεσμοθετημένου Μητρώου Αξιολογητών, Ελεγκτών, Επιτηρητών, Επιθεωρητών Εμπειρογνώμωνων που τηρεί ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και ειδικότερα των διαδικασιών προσδιορισμού των προσόντων των εμπειρογνώμωνων- εξωτερικών αξιολογητών (εκπαίδευση, αξιολόγηση των αξιολογητών, πλαίσιο αμεροληψίας, διαφάνειας, αντικειμενικότητας, διαρκούς ελέγχου και βελτίωσης), ορισμού των, καταβολής αποζημιώσεων κ.λπ.
- Εξασφάλιση χρηματοδότησης και πόρων για τις αρχικές παρεμβάσεις βελτίωσης της ποιότητας των υπηρεσιών των παρόχων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Υιοθέτηση και προσαρμογή των δεικτών ποιότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στη βάση των προτεινόμενων δεικτών του EQAVET
- Υιοθέτηση δεικτών ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Συ.Ε.Π.) των Γραφείων Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.) στο πλαίσιο λειτουργία των ΙΕΚ
- Διαδικασίες για την εξαγωγή δεδομένων/μεταδεδομένων και την επικύρωση – επαλήθευση της ποιότητας των στατιστικών αναφορών και των δεικτών
- Τέλος, στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού, προτείνεται η δημιουργία ενός Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος εφαρμογής του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας.

1.6 Εννοιολογικό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διασφάλισης της ποιότητας είναι η αναφορά στο εννοιολογικό πλαίσιο που χρησιμοποιείται. Η σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET), όπως επικαιροποιήθηκε με τη Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα αποτελεί το πλαίσιο για τη διασφάλιση/διαχείριση της ποιότητας, τόσο σε συστημικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ.

Η ομάδα εργασίας (Quality in Vocational Education and Training) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέπτυξε το **Κοινό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας** (Common Quality Assurance Framework, CQAF) της ΕΕΚ, το οποίο αποτελείται από 4 στάδια (Σχήμα 1):

- 1. Σχεδιασμός:** θέτω στόχους
- 2. Εφαρμογή:** των δράσεων για την επίτευξη των στόχων
- 3. Αξιολόγηση και εκτίμηση:** των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, στη βάση των στόχων τους και των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
- 4. Ανασκόπηση/αναθεώρηση:** των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης/ εκτίμησης από τους τελικούς αποδέκτες, εντοπισμός των παραγόντων που σχετίζονται με την μη εκπλήρωση των στόχων και μετασχηματισμός τους σε διορθωτικές ενέργειες.



Σχήμα 1: Τα στάδια του Κοινού Πλαισίου Διασφάλισης της Ποιότητας



Το πιο πάνω προτεινόμενο Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας προσιδιάζει στον Κύκλο της Ποιότητας του Deming (1982), γνωστό και ως **Plan, Do, Check, Act**, ο οποίος χρησιμοποιείται για τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας.

Το πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας και κυρίως οι δείκτες απόδοσης, επιδιώκουν να απαντήσουν στα ακόλουθα βασικά ερωτήματα:

- (1) Τι δεν μετράμε;
- (2) Εάν κάνουμε κάτι, πόσο καλά το κάνουμε; Μπορούμε να το κάνουμε καλύτερα;
- (3) Ποιες οι σχέσεις αιτίας – αιτιατού;
- (4) Εάν κάνουμε κάτι, πώς αυτό επιδρά στη μαθησιακή διαδικασία; Μπορούμε να το βελτιώσουμε;
- (5) Πως συγκρινόμαστε σε σχέση με άλλους φορείς;
- (6) Πως τεκμηριώνουμε τις δράσεις μας;

Το Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας EQAVET, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους παρόχους ΕΕΚ με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας:

- **Σε διαφορετικά περιβάλλοντα μάθησης:** όπως τα ΙΕΚ, τα ενδοϋπηρεσιακά περιβάλλοντα μάθησης και εκπαίδευσης, την τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, τη συνεχιζόμενη κατάρτιση,
- **Σε όλες τις εκπαιδευτικές μεθόδους:** ψηφιακή, ασύγχρονη, δια ζώσης, εξ' αποστάσεως, μικτή,
- **Στους παρόχους ΕΕΚ του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.**
- **Για τα επαγγελματικά προσόντα** των αποφοίτων στη βάση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF) και του Ελληνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ).

Απώτερος στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να προάγει τις συνέργειες των Εθνικών Σημείων Αναφοράς (National Reference Points, NRPs), του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην ΕΕΚ (EQAVET) σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να ενισχύσει:

1. Την ενεργό συμμετοχή τους στο δίκτυο EQAVET,
2. Τη συστηματική δέσμευση για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ, με διαφανείς διαδικασίες που κεφαλαιοποιούν την αμοιβαία εμπιστοσύνη των εταίρων,
3. Την εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων μερών
4. Την ενδυνάμωση της «αυτοαξιολόγησης» των παρόχων ΕΕΚ, προκειμένου να εντοπίσουν τα δυνατά σημεία τους και τα περιθώρια βελτίωσης τους συστήματος της ΕΕΚ αλλά και των Ιδρυμάτων/Οργανισμών που παρέχουν ΕΕΚ.
5. Την ανατροφοδότηση, με πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν τα κράτη-μέλη σε εθνικό επίπεδο, για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ,
6. Την αειφόρο ανάπτυξη της ΕΕΚ με έμφαση, μεταξύ άλλων, στις «πράσινες» και τις «ψηφιακές» δεξιότητες.

Τον Ιούνιο του 2011 και το 2012 η Γραμματεία του EQAVET (EQAVET Secretariat) πραγματοποίησε έρευνα στα κράτη μέλη του EQAVET, προκειμένου να διερευνήσει την πρόοδό τους αναφορικά με την ανάπτυξη εθνικών πρωτοβουλιών για την εφαρμογή των συστάσεων του EQAVET, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν στο *Progress Report on the implementation of the EQAVET Framework* (EQAVET, 2012). Από την έρευνα αυτή προέκυψε ότι οι συστάσεις του EQAVET έχουν αποτελέσει τη βάση για τη διαμόρφωση των Συστημάτων Διασφάλισης της Ποιότητας των προγραμμάτων ΕΕΚ σε ορισμένες χώρες, ενώ κάποιες άλλες έχουν επανασχεδιάσει τα συστήματά τους, σύμφωνα με τις συστάσεις. Η μεγαλύτερη «διακύμανση» παρατηρείται στην ποιότητα της «αυτοαξιολόγησης» των παρόχων, με συχνότερους λόγους την απαίτηση πόρων για τη συλλογή των δεδομένων ή την έλλειψη επαρκών συστημάτων για τη συστηματική συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων.

Ικανή και αναγκαία, καταρχήν, προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή ενός συστήματος διασφάλισης της ποιότητας, είναι η έμπρακτη βούληση της Πολιτείας, η οποία συνοδεύεται από τη διάθεση πόρων. Το προτεινόμενο, στην παρούσα μελέτη, Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης διέπεται από τις παρακάτω βασικές αρχές:

- (1) Οι πάροχοι της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι υπεύθυνοι και λογοδοτούν για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών**
- (2) Η αυτοαξιολόγηση είναι μια διαδικασία η οποία εντάσσεται στη λειτουργία των παρόχων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και συστήνεται να διενεργείται συστηματικά**
- (3) Τα πρότυπα ποιότητας ισχύουν για όλους και βασίζονται σε κριτήρια**
- (4) Κάθε διαδικασία αξιολόγησης συνοδεύεται από την αντίστοιχη τεκμηρίωση**
- (5) Αξιοποιείται ο Κύκλος Ποιότητας του EQAVET, για τη διασφάλιση της διαρκούς βελτίωσης της ποιότητας**
- (6) Καλλιεργείται και ενθαρρύνεται οριζόντια η κουλτούρα ποιότητας σε κάθε έκφανση της λειτουργίας των παρόχων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης**
- (7) Διασφαλίζεται η διαφάνεια των διαδικασιών**

1.6.1 Προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών για την ποιότητα στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Για την αποτελεσματική έκβαση των πρωτοβουλιών διασφάλισης της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ελλάδα, κρίνονται σημαντικές οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Η διαμόρφωση μιας Κουλτούρας Ποιότητας

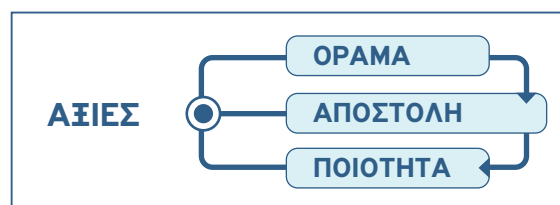
Τα Συστήματα Διασφάλισης της Ποιότητας στον Τομέα της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, αποδίδουν εφόσον καλλιεργηθεί μια «Κουλτούρα Ποιότητας» (*Culture of Quality*), όχι μόνο από τα εμπλεκόμενα μέρη, αλλά σε ολόκληρο το σύστημα παροχής ΕΕΚ, με στόχο τον ουσιαστικό μετασχηματισμό του σε ένα βιώσιμο σύστημα ΕΕΚ.

Τα δομικά χαρακτηριστικά που οριοθετούν αλλά και προσδιορίζουν την Κουλτούρα της Ποιότητας είναι τα παρακάτω:

- Έμπρακτη δέσμευση της Διοίκησης των παρόχων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Ένα εννοιολογικό πλαίσιο αναφοράς το οποίο θα παρουσιάζει τους ορισμούς, τις διαστάσεις της ποιότητας και την αλληλεπίδραση των διαστάσεων και των παραγόντων που την επηρεάζουν, προσαρμοσμένα στο ελληνικό σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Έναν εθνικό ορισμό της ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση
- Το όραμα του σχεδίου δράσης
- Την αποστολή
- Τους στρατηγικούς στόχους
- Του άξονες δράσης
- Τους δείκτες ποιότητας
- Τους πόρους και τον προϋπολογισμό υλοποίησης

Οι αξίες, το όραμα, η αποστολή και οι στόχοι για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι σημαντικές παράμετροι ενός σχεδίου δράσης που διασυνδέονται άμεσα, όπως φαίνεται και στο παρακάτω Σχήμα 2.

Σχήμα 2: Συστατικά του σχεδίου δράσης



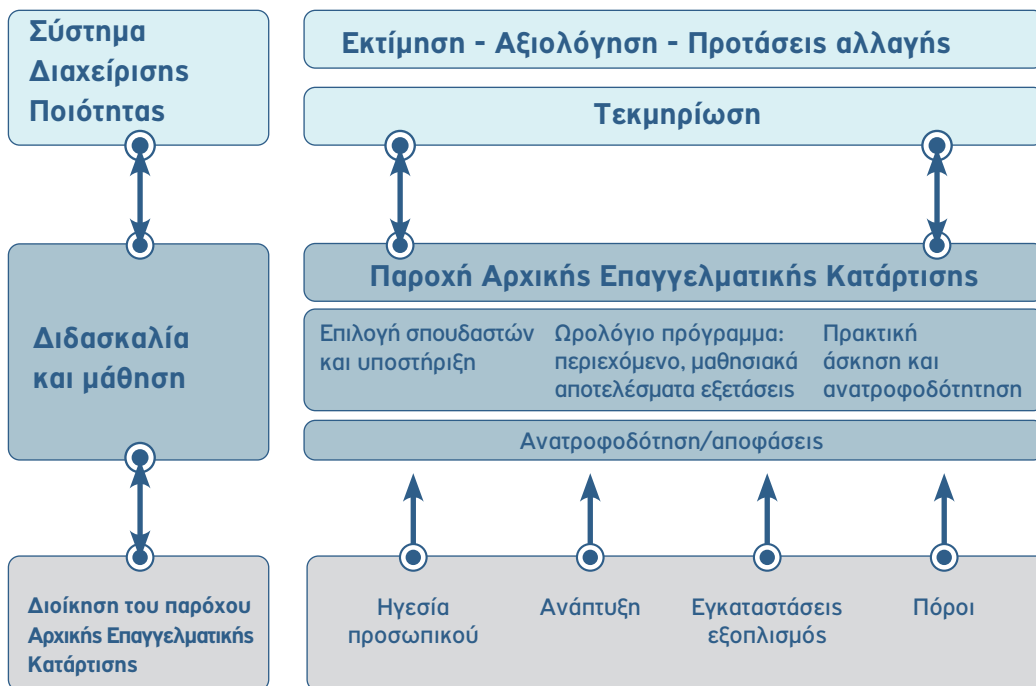
Πηγή CEDEFOP (2015)

Ασφαλώς, η δημιουργία ενός σχεδίου δράσης για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης προϋποθέτει την έμπρακτη βούληση της διοίκησης των Ι.Ε.Κ., τη σύσταση και συγκρότηση μιας κεντρικής επιτροπής με ομάδες εργασίας στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων μερών, προαιρετικά, τον ορισμό τεχνικού συμβούλου, μια επιτροπή εποπτείας της εφαρμογής του και διαβούλευση/συζήτηση πριν την τελική έκδοση.

Η ανάπτυξη εσωτερικού Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας

Κάθε σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας προϋποθέτει την ανάπτυξη και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας (Quality Management System), το οποίο εγγυάται τη συμμόρφωση με το σχετικό πρότυπο ή τα πρότυπα. Η περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας γίνεται στο *Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας*. Σε αυτό περιγράφονται όλες οι διαστάσεις της ποιότητας. Σχετικό υπόδειγμα παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Κύριες διαστάσεις της ποιότητας για παρόχους Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης



Πηγή CEDEFOP (2015)

Οι βασικότερες δραστηριότητες ενός Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, είναι:

1. Η περιγραφή της Πολιτικής Ποιότητας του παρόχου Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης,
2. Η καταγραφή και περιγραφή των πολιτικών και των διαδικασιών του παρόχου Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης: είναι ίσως η σημαντικότερη δραστηριότητα καθώς είναι η πιο σταθερή απαίτηση όλων των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας. Εξάλλου, επιτρέπει στον πάροχο να προβάλλει μια συνολική εικόνα της δομής και λειτουργίας του,
3. Η αυτοαξιολόγηση: εξίσου σημαντική δραστηριότητα, η οποία περιγράφεται πιο αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο, περιλαμβάνει τη χρήση δομημένου εργαλείου και θέτει τον πάροχο στη διαδικασία συλλογής όλης της αναγκαίας πληροφορίας, μέσω της διάδρασης με τα εμπλεκόμενα μέρη,
4. Η δέσμευση για διαρκή βελτίωση της ποιότητας, μέσω της εδραίωσης ενός αντίστοιχου μηχανισμού, που έχει ως εργαλεία τη συστηματική αξιολόγηση και την αλλαγή,
5. Η τεκμηρίωση, η οποία είναι αναπόσπαστο χαρακτηριστικό του εσωτερικού συστήματος διαχείρισης της ποιότητας αλλά και βασικό στοιχείο της εξωτερικής επιθεώρησης και αξιολόγησης,
6. Η αξιολόγηση των δεικτών απόδοσης (KPIs) και η διαμόρφωση συγκεκριμένων προτάσεων βελτίωσης. Επαναπροσδιορισμός των στόχων για την ποιότητα.

Στον παρακάτω Πίνακα 2, παρουσιάζονται οι βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως αποτυπώθηκαν στο European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training (EQARF), και του κύκλου ποιότητας, στη βάση της σύστασης 2009/C 155/01 στις 18 Ιουνίου 2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, όπως επικαιροποιήθηκε με τη Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα. Αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για τις χώρες που επιθυμούν να εφαρμόσουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας.

Η αντιστοίχιση των βασικών κατευθύνσεων με τα στάδια του Κύκλου Ποιότητας του EQAVET εξυπηρετεί την εφαρμογή τους.

Τα κύρια σημεία αφορούν:

- (1) στην ανάγκη συλλογής δεδομένων,
- (2) στη δημιουργία και συνεχή καταγραφή διαδικασιών,
- (3) στην αξιολόγηση της εμπειρίας των εμπλεκόμενων μερών και
- (4) στη συμμετοχή και ανατροφοδότηση όλων των συντελεστών.



Πίνακας 2: Βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αποτυπώνονται στον Κύκλο Ποιότητας του EQAVET

Βασικές κατευθύνσεις		Ο κύκλος της Ποιότητας			
		Σχεδιασμός	Εφαρμογή	Αξιολόγηση	Ανασκόπηση
1. Κανόνες για το ποιος παρέχει υπηρεσίες ΕΕΚ	Τα κράτη μέλη αξιολογούν την ποιότητα εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω συστήματος λήψης απόφασης για το ποιος πάροχος μπορεί να παρέχει προγράμματα σπουδών και τα αντίστοιχα προσόντα	✓			
2. Δημιουργία ή καταγραφή εσωτερικών διαδικασιών	Περιλαμβάνονται συστάσεις για την υποστήριξη της δημιουργίας ή εδραίωσης των εσωτερικών διαδικασιών με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ		✓		
3. Ρόλοι και υπευθυνότητες για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕΚ	Και σε επίπεδο παρόχου αλλά και σε επίπεδο κεντρικής υπηρεσίας (Υπουργείο Παιδείας, Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) είναι σημαντικό να διαχωρίζονται οι ρόλοι και το τι αναμένεται από τον καθένα	✓			
4. Απόφαση για τα δεδομένα που θα πρέπει να συλλέγονται και να χρησιμοποιούνται στην ΕΕΚ	Από τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην ΕΕΚ είναι ανάγκη να αποφασιστεί η επιλογή μιας ομάδας δεδομένων «πιρήνα» που αφορούν τους παρόχους, τους αξιολογητές, το Υπουργείο Παιδείας, τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και συνδυάζονται με αντίστοιχους δείκτες	✓		✓	✓
5. Προγράμματα πιλότοι: εφαρμογή και «αξία»	Η διασφάλιση της ποιότητας ενισχύεται μέσω τεκμηριωμένων αποτελεσματικών πρακτικών. Παρεμβάσεις που πλαισιώνονται από πιλοτικά προγράμματα, βραβεία, χρηματοδοτήσεις έχουν σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματική εφαρμογή των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας		✓	✓	✓

1.7 Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ

Η Διασφάλιση της Ποιότητας της ΕΕΚ, βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί προς αυτή την κατεύθυνση συνοψίζονται στα παρακάτω:

A. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2009/C 155/01)

Η Σύσταση (2009/C 155/01) που δημοσιεύθηκε στις 18 Ιουνίου 2009 αναφέρεται στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Το European Quality Assurance Reference Framework (EQARF) το οποίο υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλη του 2009, αποτελεί τη βάση για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής και Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι ευρωπαϊκές χώρες κλήθηκαν να αναπτύξουν το δικό τους Σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας σε συνάφεια με το EQARF. Η Ελλάδα συμμετέχει στο δίκτυο European Quality Assurance in Vocational Education and Training (EQAVET) από το 2010. Ειδικότερα, σε εφαρμογή των διατάξεων του ν.3879/2010, αναπτύχθηκε το πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας “π3” το οποίο υιοθέτησε τις συστάσεις του EQAVET, ενώ από το 2013 (ν.4115/2013) ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. έχει οριστεί ως το εθνικό σημείο αναφοράς (NRP) του δικτύου EQAVET. Όλες αυτές οι δραστηριότητες εντάσσονται στην προσπάθεια επίτευξης των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

B. Το ανακοινωθέν της Bruges στις 7 Δεκεμβρίου 2010

Στο πλαίσιο της Βελγικής Προεδρίας της ΕΕ, στις 7 Δεκεμβρίου 2010 και σε συνέχεια συνάντησης των ευρωπαίων Υπουργών ΕΕΚ, εκδόθηκε το ανακοινωθέν «Communiqué of the European Ministers for Vocational Education and Training, the European Social Partners and the European Commission, meeting in Bruges on 7 December 2010», το οποίο αφορούσε στην ανασκόπηση της προόδου από την εφαρμογή της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων της **Copenhagen process** για το 2011-2020. Σύμφωνα με το κείμενο του κοινού ανακοινωθέντος, οι στρατηγικοί στόχοι που σχετίζονται με το EQAVET είναι:

- Η διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών ΕΕΚ είναι προαπαιτούμενο για την αύξηση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος βελτίωσης της ποιότητας, της διαφάνειας, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της κινητικότητας των εργαζόμενων και των εκπαιδευόμενων και της δια βίου μάθησης, οι χώρες θα πρέπει να εδραιώσουν πλαίσια διασφάλισης της ποιότητας στην βάση των συστάσεων του EQAVET.
- Οι συμμετέχουσες χώρες θα πρέπει -μέχρι το τέλος του 2015- να εδραιώσουν σε εθνικό επίπεδο ένα κοινό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας για τους παρόχους ΕΕΚ, που θα περιλαμβάνει και τα περιβάλλοντα εργασίας, με βάση το πλαίσιο του EQAVET.

Γ. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2020/C 417/01) της 24ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (2020/C 417/01).

Η πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση «Μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις» της 14ης Ιανουαρίου 2020. Αποτελεί σημαντικό μέρος της εν εξελίξει εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος ενισχύει την αρχή 1 «**εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση**». Σύμφωνα με την ανωτέρω Σύσταση, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βασίζεται σε μια γενικότερη κουλτούρα διασφάλισης της ποιότητας. Η πρόταση ενσωματώνεται πλήρως σε άλλες επικείμενες πρωτοβουλίες πολιτικής της Επιτροπής,

ιδίως στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα, στην ανακοίνωση με τίτλο «**Στήριξη της απασχόλησης των νέων - Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά**», στο σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση, στο στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΚ 2020), και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, που καλύπτουν όλα τα επίπεδα και τους τύπους εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι ενδεικτικές παράμετροι για την περιγραφή της εφαρμογής του EQAVET (περιγραφείς) αποσκοπούν στη στήριξη των κρατών μελών και των παρόχων ΕΕΚ κατά την εφαρμογή του πλαισίου EQAVET. Διαρθρώνονται ανά στάδια του κύκλου ποιότητας: **Σχεδιασμός-Υλοποίηση-Αξιολόγηση-Αναθεώρηση**. Μπορούν να εφαρμοστούν τόσο στην αρχική όσο και στη συνεχιζόμενη ΕΕΚ και ισχύουν για όλα τα μαθησιακά περιβάλλοντα: μάθηση σε φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και βασιζόμενη στην εργασία μάθηση (WBL), συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων μαθητείας (βλ. ακολούθως Πίνακα 3).

Πίνακας 3: Παράρτημα της Σύστασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2020/C 417/01) της 24ης Νοεμβρίου 2020

Κριτήρια ποιότητας	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ
<p>Ο σχεδιασμός αντικατοπτρίζει το στρατηγικό όραμα που συμμερίζονται οι ενδιαφερόμενοι και περιλαμβάνει σαφείς βραχυπρόθεσμους/ μακροπρόθεσμους στόχους, ενέργειες και δείκτες.</p>	<p>Οι βραχυπρόθεσμοι/μακροπρόθεσμοι στόχοι της ΕΕΚ περιγράφονται σε βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση και συνδέονται με τους ευρωπαϊκούς στόχους και τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, λαμβανομένων υπόψη των ζητημάτων περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.</p> <p>Οι κοινωνικοί εταίροι και όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς συμμετέχουν στον ορισμό των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της ΕΕΚ σε διάφορα επίπεδα.</p> <p>Οι στόχοι καθορίζονται και παρακολουθούνται μέσω ειδικών δεικτών (κριτήρια επιτυχίας).</p> <p>Έχουν θεσπιστεί μηχανισμοί και διαδικασίες για τον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας.</p> <p>Χαράσσεται πολιτική ενημέρωσης για να εξασφαλισθεί η βέλτιστη δημοσιοποίηση των ποιοτικών αποτελεσμάτων, με την επιφύλαξη εθνικών και περιφερειακών απαιτήσεων για την προστασία των δεδομένων.</p> <p>Έχουν καθορισθεί πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για την αναγνώριση, την επικύρωση και την πιστοποίηση των δεξιοτήτων των ατόμων.</p> <p>Τα προσόντα της ΕΕΚ περιγράφονται με τη χρήση μαθησιακών αποτελεσμάτων.</p> <p>Θεσπίζονται μηχανισμοί για τη διασφάλιση της ποιότητας του σχεδιασμού, της αξιολόγησης και της επανεξέτασης των προσόντων.</p> <p>Τα προγράμματα ΕΕΚ έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέπουν ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές και να ανταποκρίνονται γρήγορα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας.</p>	<p>Οι ευρωπαϊκοί, εθνικοί και περιφερειακοί βραχυπρόθεσμοι/ μακροπρόθεσμοι στόχοι της ΕΕΚ αντικατοπτρίζονται στους στόχους που θέτουν οι πάροχοι ΕΕΚ σε τοπικό επίπεδο.</p> <p>Καθορίζονται και παρακολουθούνται σαφείς βραχυπρόθεσμοι/ μακροπρόθεσμοι στόχοι και σχεδιάζονται προγράμματα για την επίτευξή τους.</p> <p>Συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους και όλους τους άλλους σχετικούς φορείς με σκοπό τον εντοπισμό ειδικών τοπικών και μεμονωμένων αναγκών.</p> <p>Έχουν ανατεθεί με σαφήνεια οι αρμοδιότητες όσον αφορά τη διαχείριση και την ανάπτυξη ποιότητας.</p> <p>Το προσωπικό συμμετέχει σε αρχικό στάδιο στον σχεδιασμό, και όσον αφορά την ανάπτυξη ποιότητας.</p> <p>Οι πάροχοι σχεδιάζουν πρωτοβουλίες συνεργασίας με σχετικούς φορείς.</p> <p>Οι σχετικοί φορείς συμμετέχουν στη διαδικασία ανάλυσης των αναγκών σε τοπικό επίπεδο.</p> <p>Οι πάροχοι ΕΕΚ εφαρμόζουν σαφείς και διαφανείς σύστημα για τη διασφάλιση της ποιότητας.</p> <p>Τα μέτρα αποσκοπούν στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων.</p>

Κριτήρια ποιότητας	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ
<p>Τα σχέδια εφαρμογής έχουν καταρτισθεί με τη συνεργασία των ενδιαφερομένων και περιλαμβάνουν ρητές αρχές.</p>	<p>Τα σχέδια εφαρμογής καταρτίζονται σε συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους, παρόχους ΕΕΚ και άλλους σχετικούς φορείς στα διάφορα επίπεδα.</p> <p>Τα σχέδια εφαρμογής εξετάζουν, μεταξύ άλλων, τους απαιτούμενους πόρους, την ικανότητα των χρηστών και τα απαραίτητα μέσα και κατευθυντήριες γραμμές υποστήριξης.</p> <p>Καταρτίζονται κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα προς εφαρμογή σε διάφορα επίπεδα. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές και τα εν λόγω πρότυπα περιλαμβάνουν την αξιολόγηση, την επικύρωση και την πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων.</p> <p>Τα σχέδια εφαρμογής περιλαμβάνουν ειδική στήριξη για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.</p> <p>Οι ευθύνες των παρόχων ΕΕΚ στη διαδικασία εφαρμογής περιγράφονται ρητώς και καθίστανται διαφανείς.</p> <p>Καταρτίζεται εθνικό και/ή περιφερειακό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας, το οποίο περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα ποιότητας σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ, με σκοπό την προώθηση της συνεχούς βελτίωσης και της αυτορρύθμισης.</p>	<p>Οι πόροι ευθυγραμμίζονται/χορηγούνται εσωτερικά με τον κατάλληλο τρόπο, με σκοπό να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί στα σχέδια εφαρμογής.</p> <p>Οι σχετικές συνεργασίες χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων, στηρίζονται ρητώς για την εφαρμογή των σχεδιαζόμενων δράσεων.</p> <p>Το στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του προσωπικού προσδιορίζει τις ανάγκες για κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών.</p> <p>Το προσωπικό συμμετέχει τακτικά σε ενέργειες κατάρτισης και συνεργάζεται με σχετικούς εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς για τη στήριξη της δημιουργίας ικανοτήτων και της βελτίωσης της ποιότητας και την αύξηση των επιδόσεων.</p> <p>Τα προγράμματα των παρόχων ΕΕΚ επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να ανταποκρίνονται στα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και να συμμετέχουν στη διαδικασία μάθησης.</p> <p>Οι πάροχοι ΕΕΚ ανταποκρίνονται στις μαθησιακές ανάγκες των ατόμων με τη χρήση μιας μαθησιακής προσέγγισης με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο, η οποία επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να επιτύχουν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.</p>

Κριτήρια ποιότητας	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ
		<p>Οι πάροχοι ΕΕΚ προωθούν την καινοτομία στις μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης, στο σχολείο και στον χώρο εργασίας, με την υποστήριξη της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών και των εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης.</p> <p>Οι πάροχοι ΕΕΚ χρησιμοποιούν έγκυρες, ακριβείς και αξιόπιστες μεθόδους για την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των ατόμων.</p>
<p>Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των διαδικασιών διενεργείται τακτικά και στηρίζεται σε μετρήσιμα στοιχεία.</p>	<p>Έχει καταρτιστεί μεθοδολογία αξιολόγησης, η οποία καλύπτει την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση.</p> <p>Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης είναι συμφωνημένη και περιγράφεται με σαφήνεια.</p> <p>Τα εθνικά/περιφερειακά πρότυπα και διαδικασίες για τη βελτίωση και τη διασφάλιση της ποιότητας είναι σχετικά και ανάλογα με τις ανάγκες του τομέα.</p> <p>Τα συστήματα υπόκεινται σε αυτοαξιολόγηση και σε εσωτερική και εξωτερική επανεξέταση, κατά περίπτωση.</p> <p>Εφαρμόζονται συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης.</p> <p>Χρησιμοποιούνται δείκτες επιδόσεων.</p> <p>Πραγματοποιείται σχετική, τακτική και συνεκτική συλλογή δεδομένων, ώστε να εκτιμάται η επιτυχία και να εντοπίζονται οι τομείς προς βελτίωση. Καταρτίζονται κατάλληλες μεθοδολογίες συλλογής δεδομένων, π.χ. ερωτηματολόγια και δείκτες/μετρήσιμα στοιχεία.</p>	<p>Η αυτοαξιολόγηση διενεργείται περιοδικά εντός εθνικών και περιφερειακών κανονισμών/πλαισίων ή με την πρωτοβουλία των παρόχων ΕΕΚ, στην οποία καλύπτονται επίσης η ψηφιακή ετοιμότητα και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των ιδρυμάτων ΕΕΚ.</p> <p>Η αξιολόγηση και η επανεξέταση καλύπτουν τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, συμπεριλαμβάνοντας την εκτίμηση της ικανοποίησης του εκπαιδευόμενου, όπως επίσης και τις επιδόσεις και την ικανοποίηση του προσωπικού.</p> <p>Η αξιολόγηση και η επανεξέταση περιλαμβάνουν τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων καθώς και κατάλληλους και αποτελεσματικούς μηχανισμούς για τη συμμετοχή εσωτερικών και εξωτερικών ενδιαφερόμενων φορέων.</p> <p>Εφαρμόζονται συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης.</p>

Κριτήρια ποιότητας	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ	Ενδεικτικοί περιγραφείς σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ
Επανεξέταση	<p>Οι διαδικασίες, οι μηχανισμοί και τα μέσα για τη διενέργεια επανεξετάσεων καθορίζονται και χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της ποιότητας των παροχών σε όλα τα επίπεδα.</p> <p>Οι διαδικασίες επανεξετάζονται τακτικά και καταρτίζονται σχέδια δράσης για αλλαγές. Τα συστήματα προσαρμόζονται ανάλογα.</p> <p>Δημοσιοποιούνται πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.</p>	<p>Συλλέγεται η ανατροφοδότηση των εκπαιδευομένων σχετικά με την ατομική τους μαθησιακή εμπειρία και το μαθησιακό και διδακτικό τους περιβάλλον. Μαζί με την ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και όλων των άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, χρησιμοποιείται στη διαμόρφωση περαιτέρω δράσεων.</p> <p>Δημοσιοποιούνται ευρέως πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της επανεξέτασης.</p> <p>Οι διαδικασίες για την ανατροφοδότηση και την επανεξέταση αποτελούν μέρος μιας διαδικασίας στρατηγικής μάθησης στον οργανισμό, υποστηρίζουν την ανάπτυξη παροχής υψηλής ποιότητας και βελτιώνουν τις ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους.</p> <p>Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης εξετάζονται με τους σχετικούς φορείς και εφαρμόζονται κατάλληλα σχέδια δράσης.</p>



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η Αυτοξιολόγηση στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

ΣΤΑΔΙΟ 1: Οργάνωση και Σχεδιασμός Αυτοαξιολόγησης των Ι.Ε.Κ

2.1 Εισαγωγή

Τα εργαλεία αυτοαξιολόγησης σχεδιάζονται και χρησιμοποιούνται για να υποστηρίξουν την εξοικείωση του ΙΕΚ με τη διαχείριση του προγράμματος διασφάλισης της ποιότητας και τη συμμόρφωσή του με τις αναγκαίες προϋποθέσεις. Το πιο σημαντικό σε όλη αυτή τη διαδικασία είναι να εδραιωθεί μια «κουλτούρα» αυτοαξιολόγησης, η οποία θα έχει χαρακτηριστικά **«αυτοαξιοποίησης»**. Η δημιουργία προτύπων ποιότητας και δεικτών για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση είναι η βάση για την αυτοαξιολόγηση, καθώς επιτρέπει στους παρόχους να αξιολογήσουν την απόδοσή τους και τις πρακτικές που εφαρμόζουν σε συνάρτηση με τα πρότυπα. Απώτερος στόχος είναι επίσης η διασφάλιση της συμμόρφωσης με την κείμενη νομοθεσία προς όφελος των σπουδαστών αλλά και των υπόλοιπων εμπλεκόμενων μερών.

2.2 Γιατί είναι απαραίτητη η αυτοαξιολόγηση

Η αυτοαξιολόγηση είναι μια σημαντική διαδικασία και αποκτά μεγαλύτερη σημασία εάν είναι συστηματική, ενιαία, ολοκληρωμένη και δομημένη. Αποτελεί μια «φωτογραφία» μέσα στο χρόνο αλλά και το σημείο εκκίνησης για την εκτίμηση της παρούσας κατάστασης ή την αποτελεσματικότητα των διορθωτικών παρεμβάσεων.

Στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021 στο άρθρο 24 αναφέρεται ότι **«η διαδικασία συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας των Ι.Ε.Κ περιλαμβάνει την αυτοαξιολόγηση η οποία έχει ως επίκεντρο το ίδιο το Ι.Ε.Κ. Αποτελεί μια διαδικασία ενδελεχούς ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης του Ι.Ε.Κ., αναφορικά με την τήρηση των κριτηρίων ποιότητας και τον βαθμό εναρμόνισης της λειτουργίας του Ι.Ε.Κ. με τις απαιτήσεις του πλαισίου ποιότητας. Η αυτοαξιολόγηση διενεργείται από το Διευθυντή και τον/τους Υποδιευθυντή/ές του Ι.Ε.Κ. Η αυτοαξιολόγηση λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση, ως μέρος του επιχειρησιακού σχεδιασμού του Ι.Ε.Κ., ώστε να είναι δυνατός ο αποτελεσματικός και συντονισμένος σχεδιασμός δράσεων, οι οποίες θα στοχεύουν στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων»**.

Το εδάφιο της απόφασης αποτυπώνει σαφώς την αναγκαιότητα της αυτοαξιολόγησης. Στο περιβάλλον του παρόχου, η αυτοαξιολόγηση πραγματοποιείται από **Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας** στην οποία προΐσταται ο Διευθυντής και ο Υποδιευθυντής του Ι.Ε.Κ. Η διαδικασία της αυτοαξιολόγησης - διεθνώς και με βάση τη βιβλιογραφία - είναι μια συνεργατική διαδικασία, η οποία τυγχάνει της έμπρακτης βούλησης της διοίκησης και απαιτεί ομαδική εργασία.

Σε γενικές γραμμές η αυτοαξιολόγηση συμβάλλει στα κάτωθι:

1. Αναγνώριση και κατανόηση των δυνατών σημείων και των αδυναμιών: σημαντική είναι η αποτύπωση με τη μορφή SWOT ανάλυσης, η οποία παρέχει τη δυνατότητα ανασκόπησης ενός συστήματος και της διαβούλευσης σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των αδυναμιών,
2. Δίνει το έναυσμα για την αναζήτηση των εσωτερικών διαδικασιών ή και των εσωτερικών μηχανισμών που λειτουργούν στον πάροχο υπηρεσιών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά και το πώς αυτές γίνονται αντιληπτές από τα ενδιαφερόμενα μέρη,

3. Διευκολύνει τον διάλογο εντός της «κοινότητας μάθησης», σε επίπεδο παρόχου και σπουδαστών,
4. Αναδεικνύει τις προτεραιότητες για άμεση δράση σε επίπεδο παρόχου ΕΕΚ,
5. Δύναται να αξιοποιηθεί μελλοντικά για την απονομή ενός «βραβείου» ή «σφραγίδας» (badge) ποιότητας,
6. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να αφορά τον εκπαιδευτικό Οργανισμό/οντότητα στο σύνολο αλλά και το πρόγραμμα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, ως μέρος των δραστηριοτήτων του Οργανισμού
7. Διευκολύνει τον εντοπισμό και τη διαχείριση των κινδύνων.
Προετοιμάζει τον οργανισμό για την μετέπειτα εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση

Οι προϋποθέσεις για μια αποτελεσματική αυτοαξιολόγηση είναι:

1. Η διοίκηση του παρόχου ΕΕΚ υποστηρίζει και συντονίζει την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης
2. Είναι διαθέσιμοι οι πόροι για την αυτοαξιολόγηση
3. Διασφαλίζονται οι πόροι για τη διαδικασία βελτίωσης.

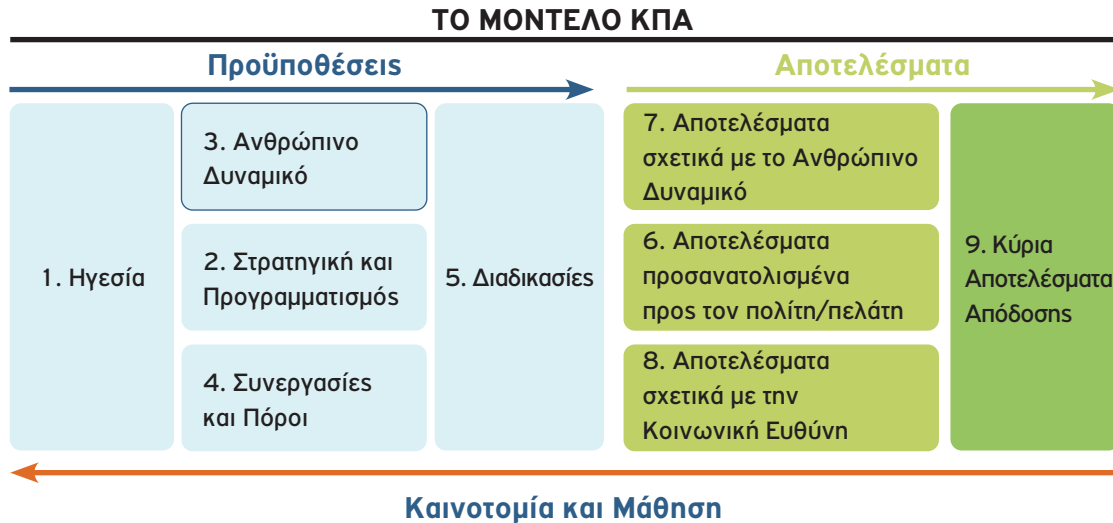
2.3 Η αυτοαξιολόγηση ως αναπόσπαστο κομμάτι της διασφάλισης της ποιότητας

Η αυτοαξιολόγηση είναι αναπόσπαστο κομμάτι του συστήματος διασφάλισης της ποιότητας και δύναται να αναφέρεται:

1. Στο κοινό πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της κατάρτισης στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, όπως αποτυπώνεται στην παρούσα μελέτη
2. Στο πρότυπο του ISO 9001:2015
3. Στο Ευρωπαϊκό Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας EFQM (European Foundation for Quality Management Business Excellence Model)
4. Στο Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ) των Οργανισμών: αποτελεί το ευρωπαϊκό εργαλείο διαχείρισης της ποιότητας που αναπτύχθηκε από το έτος 2000 ειδικά για τη δημόσια διοίκηση και αποτελεί ένα απλό, οικονομικό και εύχρηστο εργαλείο που παρέχει τη δυνατότητα στους Δημόσιους Οργανισμούς να χρησιμοποιήσουν τεχνικές Διοίκησης Ποιότητας, ώστε να βελτιώσουν την διοικητική τους ικανότητα και τις παρεχόμενες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις υπηρεσίες. Το εγχειρίδιο του ΚΠΑ 2013 όπως και ο Οδηγός Εφαρμογής είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών (<https://www.ypes.gr/koino-plaisio-axiologisis-kpa-egcheiridio-kai-odigos-efarmogis/>).

Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζεται το μοντέλο της ΚΠΑ που βασίζεται στο μοντέλο EFQM.

Σχήμα 3: Το μοντέλο ΚΠΑ



2.4 Η αυτοαξιολόγηση ως αναγκαιότητα για τους Οργανισμούς Εκπαίδευσης/Κατάρτισης

Η αυτοαξιολόγηση αναμένεται να θεσμοθετηθεί, στο πλαίσιο της Διασφάλισης Ποιότητας για τα ΔΙΕΚ και σε κάθε περίπτωση συστήνεται η συστηματική της χρήση, καθώς βοηθά στην κατανόηση της απόδοσης των συντελεστών παραγωγής του ίδιου του Οργανισμού. Περιλαμβάνει τη χρήση ενός δομημένου εργαλείου το οποίο πρέπει να συνοδεύεται από οδηγίες συμπλήρωσης. Είναι αφηγηματικού/περιγραφικού τύπου και δίνει τη δυνατότητα διαβούλευσης με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Δεν αποτελεί ad hoc απόδειξη συμμόρφωσης με τα πρότυπα αλλά έναν χρήσιμο οδηγό για τον εσωτερικό έλεγχο διασφάλισης της συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας.

Υπάρχει πληθώρα εργαλείων αυτοαξιολόγησης για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, τα οποία έχουν σχεδιαστεί στη βάση των νομικών απαιτήσεων των χωρών και του τρόπου λειτουργίας της ΕΕΚ. Επιπρόσθετα, το CEDEFOP (2015) έχει δημοσιεύσει το εγχειρίδιο με τίτλο: «*Handbook for VET providers: Supporting internal quality management and quality culture*», το οποίο αποτελεί έναν εξαιρετικά χρήσιμο οδηγό υποστήριξης της προσπάθειας ανάπτυξης ενός εσωτερικού Συστήματος Ποιότητας και της διαμόρφωσης μιας κουλτούρας ποιότητας. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο οδηγός αυτός περιλαμβάνει - στο Παράρτημα - πληθώρα τυποποιημένων εργαλείων που υποστηρίζουν την προσπάθεια αυτή και τον Κύκλο Ποιότητας (Toolbox supporting implementation of internal quality management based on the PDCA/quality cycle). Τα εργαλεία αυτά είναι: ερωτηματολόγια για τους εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές, για τους σπουδαστές, για τους γονείς, για τους εργοδότες, για την πολιτική ποιότητας του παρόχου Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και ένα πρότυπο σχέδιο βελτίωσης της ποιότητας.

2.5 Διασύνδεση της αυτοαξιολόγησης του Οργανισμού Εκπαίδευσης/ Κατάρτισης με εξωτερική αξιολόγηση/επιθεώρηση

Σε ορισμένες χώρες, η διασφάλιση της ποιότητας είναι προϋπόθεση και για την αδειοδότηση αλλά και τη συνέχεια της λειτουργίας των παρόχων. Σε άλλες απαιτείται η αυτοαξιολόγηση, η οποία αποτελεί απόδειξη για τις εξωτερικές οντότητες περί της αποτελεσματικής λειτουργίας και παρέχει στις εξωτερικές οντότητες τη δυνατότητα να εστιάζουν στις αποκλίσεις και να διερευνούν τη βελτίωση στους επανελέγχους.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρόσφατο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021, η αυτοαξιολόγηση πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και συνοδεύεται από ανάπτυξη **σχεδίων βελτίωσης** και από **εξωτερική αξιολόγηση**, η οποία διενεργείται από κλιμάκιο αξιολογητών υπό την εποπτεία του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4115/2013 (Β' 24) όπως ισχύει, με την αξιοποίηση των αναφορών της ομάδας αυτοαξιολόγησης του Ι.Ε.Κ. Συνοδεύεται, δε, από Αναφορά Αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης καταγράφονται από την ομάδα αξιολογητών σε τυποποιημένη αναφορά αξιολόγησης, η οποία περιλαμβάνει τα Δυνατά Σημεία και τα Σημεία προς Βελτίωση που διαπίστωσε η ομάδα των αξιολογητών και αποτυπώνει μια συγκεκριμένη βαθμολογία.

Ο συνδυασμός εσωτερικής αυτοαξιολόγησης (Οντάριο, Νέα Ζηλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Νότια Αφρική, ΗΠΑ, ΕΕ) και εξωτερικού ελέγχου ή και ελέγχου από τρίτους αποτελεί διεθνώς έναν λειτουργικό συνδυασμό.

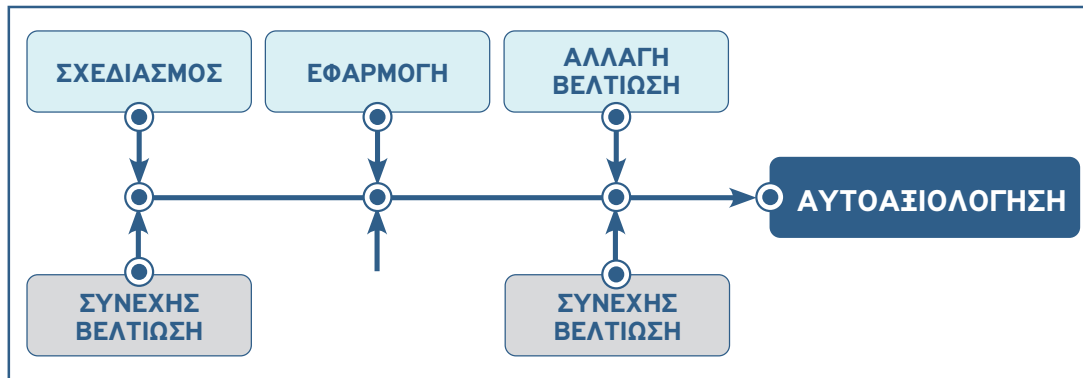
Ειδικότερα, το Ηνωμένο Βασίλειο (Ofsted) έχει διαμορφώσει το πλαίσιο «**Common Inspection Framework**» που περιλαμβάνει κατευθυντήριες οδηγίες για επιθεωρητές και πιο συγκεκριμένα, τι θα επιθεωρήσουν και πώς θα αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του παρόχου. Πιο συγκεκριμένα, τα σημεία-κλειδιά για την επιθεώρηση είναι:

- Τα αποτελέσματα που αφορούν στους σπουδαστές: μαθησιακά αποτελέσματα, επίδοση, οι δεξιότητες που απέκτησαν, εμπειρία που αποκόμισαν και βαθμός ικανοποίησης,
- Η ποιότητα της διδασκαλίας, της μάθησης και της αξιολόγησης των σπουδαστών
- Η αποτελεσματικότητα της ηγεσίας και της διοίκησης
- Η αυτοαξιολόγηση
- Η βαθμολόγηση της απόδοσης του παρόχου
- Ο κώδικας καλής πρακτικής του επιθεωρητή

2.6 Τα βήματα για μια αποτελεσματική αυτοαξιολόγηση

Για μια αποτελεσματική αυτοαξιολόγηση προτείνονται από το ευρωπαϊκό κοινό πλαίσιο αξιολόγησης των Δημοσίων Οργανισμών τα παρακάτω βήματα (Σχήμα 4).

Σχήμα 4: Τα βήματα για μια αποτελεσματική αυτοαξιολόγηση



ΒΗΜΑ 1: Σύσταση Επιτροπής Διασφάλισης της Ποιότητας του Ι.Ε.Κ

Η επιτροπή αυτή ορίζεται ως «Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας». Είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν την αυτοαξιολόγηση, την επικοινωνία με τα εμπλεκόμενα μέρη, τη συλλογή των δεδομένων για τη συγγραφή της τελικής έκθεσης και εν γένει τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας, όπως περιγράφεται στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021.

Ακολουθως, ορίζεται το πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της αυτοαξιολόγησης και η συχνότητα των συναντήσεων της επιτροπής.

Το μέγεθος της επιτροπής αποφασίζεται κατά περίπτωση - και αναλόγως της δυναμικότητας του ΙΕΚ. Στην Επιτροπή προεδρεύει ο/η Διευθυντής/τρια του Ι.Ε.Κ και συμμετέχει ο/η Υποδιευθυντής/τρια. Κατά περίπτωση προτείνεται να συμμετάσχουν μόνιμοι και συμβασιούχοι εκπαιδευτικοί, καθώς και εκπρόσωπος των σπουδαστών, της τοπικής κοινωνίας των πολιτών και της αγοράς εργασίας, εφόσον αυτό καταστεί εφικτό. Ορίζεται επίσης ένα μέλος που εκτελεί χρέη γραμματείας της Επιτροπής. Σε κάθε συνεδρίαση της Επιτροπής τηρούνται πρακτικά και ορίζεται ημερήσια διάταξη. Συστήνεται η Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας να μην ταυτίζεται, ως προς τη σύνθεσή της, με την Επιτροπή Αυτοαξιολόγησης, που συγκροτείται ακολούθως στο Βήμα 4 της Μεθοδολογίας.

ΒΗΜΑ 2: Αυτοαξιολόγηση (χαρτογράφηση) της υφιστάμενης κατάστασης του Ι.Ε.Κ

Η αυτοαξιολόγηση περιλαμβάνει δυο στοιχεία: το ένα είναι η χαρτογράφηση της παρούσας κατάστασης (**Πίνακας 5 – Ενδεικτικό τυποποιημένο έντυπο για SWOT ανάλυση**) και το άλλο είναι η αξιολόγηση της *συμμόρφωσης* με τα πρότυπα και τα κριτήρια ποιότητας του Πίνακα 4 του Οδηγού Εφαρμογής.

Η «Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας», σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη (εκπαιδευτές/εκπαιδευτικοί, σπουδαστές, απόφοιτοι, εργοδότες) θα διαβουλευτεί, προκειμένου να καταλήξει στην αποτύπωση της SWOT ανάλυσης υπό την ακόλουθη μορφή:

- Δυνατά σημεία (εσωτερικοί παράγοντες)
- Αδύνατα σημεία (εσωτερικοί παράγοντες)

- Ευκαιρίες (εξωτερικοί παράγοντες)
- Απειλές (εξωτερικοί παράγοντες).

Προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση της SWOT ανάλυσης ως μέρος του Συστήματος Ποιότητας είναι η απόφαση, σε επίπεδο Διοίκησης του Οργανισμού Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, να εμπλακεί στη διαδικασία διασφάλισης της ποιότητας. Είναι σημαντικό να δημιουργηθεί μια επιτροπή, η οποία θα ονομάζεται «*Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας*», η οποία σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη (εκπαιδευτές, εκπαιδευτικοί, σπουδαστές, απόφοιτοι, εργοδότες) θα διαβουλευτεί για να καταλήξουν στην αποτύπωση της SWOT ανάλυσης υπό την ακόλουθη μορφή:

- Δυνατά σημεία (εσωτερικοί παράγοντες)
- Αδύνατα σημεία (εσωτερικοί παράγοντες)
- Ευκαιρίες (εξωτερικοί παράγοντες)
- Απειλές (εξωτερικοί παράγοντες).

Η ανάλυση μπορεί να περιλαμβάνει αποτύπωση δεδομένων για:

1. Τους διαθέσιμους υλικούς και ανθρώπινους πόρους (π.χ. εξοπλισμός, διδακτικό προσωπικό)
2. Τις εγκαταστάσεις
3. Τα προγράμματα σπουδών και τα ωρολόγια προγράμματα
4. Την προοπτική εργοδότησης
5. Το εκπαιδευτικό υλικό
6. Την εργαστηριακή, ή άλλη πρακτική εκπαίδευση
7. Την εμπειρία των σπουδαστών και των εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών (π.χ. χρησιμότητα των γνώσεων και ικανοτήτων που αποκτήθηκαν, δεξιότητες, ικανότητες και μαθησιακά αποτελέσματα)

Προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή πληροφορία, ο πάροχος Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης μπορεί, εναλλακτικά, να βασιστεί σε:

- Ομάδες εστίασης (focus groups) με τα εμπλεκόμενα μέρη
- Ατομικές συνεντεύξεις
- Δομημένα έγκυρα και αξιόπιστα ερωτηματολόγια προς τα εμπλεκόμενα μέρη (εκπαιδευτές, εκπαιδευτικοί, σπουδαστές, απόφοιτοι, εργοδότες)

Η αρχική ανάλυση των απόψεων των εμπλεκόμενων μερών, από την οποία θα προκύψει το προσχέδιο της SWOT ανάλυσης, προτείνεται να τεθεί σε συζήτηση για την οριστικοποίησή της. Όλη αυτή η διαδικασία θα συνοδεύεται από ένα σύντομο πρακτικό που θα συντάξει η Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας και θα περιλαμβάνει χρονολογικά δεδομένα και αριθμό έκδοσης. Οποιαδήποτε προσθήκη και αναθεώρηση της αρχικής ανάλυσης θα συνοδεύεται από τον αντίστοιχο αριθμό εγγράφου.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η SWOT ανάλυση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, όπως αποτυπώθηκε στο Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Δια Βίου Μάθηση και Νεολαίας για το 2022-2024.

Πίνακας 4: SWOT ανάλυση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στο Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Δια Βίου Μάθηση και Νεολαίας για το 2022-2024

Δυνατά Σημεία (Strengths)	Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)
<p style="text-align: center;">S</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μικρή αλλά συστηματική αύξηση της ελκυστικότητας της Ε.Ε.Κ. 2. Απορρόφηση των αποφοίτων της Ε.Ε.Κ. από την αγορά εργασίας σε μεγαλύτερα ποσοστά από αυτά των αποφοίτων της γενικής εκπαίδευσης 3. Η υιοθέτηση του Μεταλυκειακού έτους-τάξη Μαθητείας βελτίωσε την ελκυστικότητα της Ε.Ε.Κ. 4. Η εκπαιδευτική κοινότητα υποστήριξε τα πρώτα βήματα της μαθητείας σε σημαντικό βαθμό 5. Οι δομές Ε.Ε.Κ. έχουν αποκτήσει σημαντική εμπειρία στη συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας 6. Η συμμετοχή στις δράσεις του Erasmus+ έχει αυξήσει την εξωστρέφεια της Ε.Ε.Κ. και τη συμμετοχή σε συμπράξεις και δράσεις καινοτομίας 7. Από την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχουν αναδειχθεί καλές πρακτικές, οι οποίες μπορούν να ενισχυθούν 8. Οι εστιασμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ανέδειξαν τα σημαντικά πλεονεκτήματα της Ε.Ε.Κ. 9. Η κατάργηση των Τ.Ε.Ι. δημιουργεί νέες δυνατότητες για τις δομές επιπέδου 5 	<p style="text-align: center;">W</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ανεπαρκής διασύνδεση με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων λόγω της απουσίας συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό της Ε.Ε.Κ. 2. Επιλογή ειδικοτήτων Ε.Ε.Κ. με βάση συντεχνιακά συμφέροντα 3. Απουσία συστηματικής προσέγγισης στην επιλογή εκπαιδευτών με βάση τις ανάγκες κάθε εκπαιδευτικής δομής 4. Αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ δομών και διαδρομών μάθησης 5. Παροχή ίδιων ειδικοτήτων σε διαφορετικού διαδρομές μάθησης 6. Απουσία δομών μεταγυμνασιακού επιπέδου με ένταξη στο επίπεδο 3 του Ε.Π.Π. 7. Ύπαρξη παρωχημένων ειδικοτήτων και οδηγών κατάρτισης 8. Έλλειψη αξιοπιστίας στην πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων 9. Αρρυθμίες στην οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχεται στα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) που επιτείνει το χάσμα δεξιοτήτων 10. Απουσία ρεαλιστικής διακυβέρνησης 11. Η ελληνική οικονομία στηρίζεται σε συντριπτικά ποσοστά σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

**Πίνακας 4: SWOT ανάλυση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης
στο Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση,
Δια Βίου Μάθηση και Νεολαίας για το 2022-2024**

Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
O	T
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ανάληψη θεσμικών πρωτοβουλιών για επείγοντα θέματα της Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 2. Ύπαρξη Πρόσφορου Όρου για τη χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027 3. Αξιοποίηση του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών 4. Αξιοποίηση τρέχοντος ΕΣΠΑ, Ταμείου Ανάκαμψης και λοιπών χρηματοδοτικών μηχανισμών και σχεδιασμός δράσεων με αναπτυξιακή προοπτική για την Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 5. Αναβάθμιση του ρόλου της Γενικής Γραμματείας για την Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν. 6. Αυξημένο ενδιαφέρον για μεσαίου επιπέδου δεξιότητες στην ελληνική αγορά εργασίας 7. Επένδυση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών 8. Ευκαιρίες αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. 9. Ευκαιρίες διεθνοποίησης της Ε.Ε.Κ. από τη θεσμοθέτηση των Ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών. 10. Ευκαιρίες αξιοποίησης της δια βίου και εξ αποστάσεως μάθησης, λόγω υψηλής ζήτησης. 11. Η υποστήριξη της μεταρρύθμισης από τους κοινωνικούς εταίρους 12. Μετάβαση στην μετα-πανδημική περίοδο 13. Κληροδότημα του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας 14. Εθνικό Σχέδιο Νεολαίας 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη σταθερής εθνικής στρατηγικής σε θέματα Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.& Ν. 2. Ανταγωνισμός μεταξύ συναρμόδιων Υπουργείων 3. Αδυναμία σύνδεσης χρηματοδότησης με τις επιδόσεις των προγραμμάτων Ε.Ε.Κ. 4. Διαρκώς μεταβαλλόμενο, δυσλειτουργικό θεσμικό πλαίσιο 5. Αδυναμία προσέγγισης των ευρωπαϊκών στόχων και περιθωριοποίηση της χώρας 6. Αδυναμία επιλογής στρατηγικών βάσει δεδομένων 7. Ποσοτικοποίηση και παρακολούθηση ρεαλιστικών στόχων 8. Αναντιστοιχίες μεταξύ επαγγελματικών προσόντων και αναγκών αγοράς εργασίας. 9. Χαμηλός δείκτης διεθνοποίησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης. 10. Χαμηλός δείκτης ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και εφαρμογών τεχνολογίας στην οικονομία και διακυβέρνηση της χώρας 11. Αστάθμητοι παράγοντες λόγω αλλαγών στην αγορά εργασίας και σε δημογραφικά δεδομένα 12. Πανδημική κρίση

Για τη διασφάλιση της πληρότητας της SWOT ανάλυσης, η **Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας** έχει στην διάθεσή της τον ακόλουθο πρότυπο Πίνακα 5, που συστήνεται να συμπληρωθεί.

Πίνακας 5: Ενδεικτικό τυποποιημένο έντυπο για SWOT ανάλυση

Δυνατά σημεία (εσωτερικά)	
Αδύνατα σημεία (εσωτερικά)	
Απειλές (εξωτερικές)	
Ευκαιρίες (εξωτερικές)	

Στην αρχική φάση είναι σημαντικό να σχεδιαστεί η πρώτη συνάντηση και να επικοινωνηθεί η έναρξη της αυτοαξιολόγησης στον πάροχο. Αυτή η πρώτη φάση ολοκληρώνεται με τα ακόλουθα επί μέρους βήματα:

Πώς οργανώνω την αυτοαξιολόγηση;

- Προσδιορίζω τον σκοπό της αυτοαξιολόγησης και επιλέγω το ή τα προγράμματα εκπαίδευσης που θα συμπεριλάβει
- Δημιουργώ μια **Επιτροπή Αυτοαξιολόγησης/Διασφάλισης της Ποιότητας**

Η επιτροπή είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει η αυτοαξιολόγηση, για την επικοινωνία με τα εμπλεκόμενα μέρη, για τη συλλογή των δεδομένων, για τη συγγραφή της τελικής αναφοράς. Ορίζεται το πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της αυτοαξιολόγησης.

σης και η συχνότητα των συναντήσεων. Το μέγεθος της επιτροπής αποφασίζεται κατά περίπτωση, αλλά συστήνεται να μην ξεπερνά τα 6-8 άτομα.

Σχέδιο Επικοινωνίας

Οι δραστηριότητες της επιτροπής επικοινωνούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω ενός αντίστοιχου σχεδίου και χρονοδιαγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει το περιεχόμενα αλλά και τους διαύλους επικοινωνίας, ενώ λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων. Είναι σημαντική η υποκίνηση και η εμπλοκή του προσωπικού στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης, καλλιεργώντας ένα θετικό υποστηρικτικό κλίμα και περιβάλλον, το οποίο δημιουργεί εμπιστοσύνη και κινητοποιεί τα άτομα να συμμετάσχουν ενεργά. Ο προσδιορισμός των ρόλων και των αρμοδιοτήτων είναι απαραίτητος σε αυτή τη φάση. Για τον λόγο αυτό ορίζονται εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων μερών.

ΒΗΜΑ 3: Στοχοθεσία του Ι.Ε.Κ

Η Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας ορίζει τους στόχους του Ι.Ε.Κ για έκαστο έτος. Σύμφωνα με το ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21, τα Ι.Ε.Κ. οφείλουν να παρουσιάζουν, με τρόπο δομημένο και σαφή, τους στόχους και τις βασικές αρχές λειτουργίας τους, τις διαδικασίες και τα κριτήρια που ακολουθούν για τη διασφάλιση της ποιότητας. Τίθενται σαφείς, μετρήσιμοι και εφικτοί στόχοι (S.M.A.R.T.) ως προς τις διαδικασίες, τα καθήκοντα και το ανθρώπινο δυναμικό. Για τη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής συστήνεται η στοχοθεσία να αναφέρεται στις παρακάτω έξι (6) **κατηγορίες κριτηρίων**, όπως προσδιορίζονται στο σχετικό Κανονιστικό Πλαίσιο:

1. Ηγεσία - Οργάνωση - Σχεδιασμός.
2. Παροχή Υπηρεσιών Ε.Ε.Κ.
3. Υποδομές - Εξοπλισμός - Πόροι
4. Καινοτομία - Εξωστρέφεια
5. Αποτελέσματα - Εκροές
6. Απορρόφηση από την αγορά εργασίας.

Στον παρακάτω Πίνακα 6, προτείνεται η στοχοθεσία να αντιστοιχεί στα κριτήρια αξιολόγησης που έχουν τεθεί από το ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21 και επιπλέον να τεθούν και δείκτες αξιολόγησης της επίτευξης των στόχων.

Πίνακας 6: Στοχοθεσία του Ι.Ε.Κ

Κατηγορία κριτηρίων	Στόχος/οι	Δείκτης επίτευξης στόχου
Ηγεσία - Οργάνωση - Σχεδιασμός.		
Παροχή Υπηρεσιών Ε.Ε.Κ.		
Υποδομές - Εξοπλισμός - Πόροι		
Καινοτομία - Εξωστρέφεια		
Αποτελέσματα - Εκροές		
Απορρόφηση από την αγορά εργασίας		

ΣΤΑΔΙΟ 2: Εφαρμογή Αυτοαξιολόγησης (Α/Α)

Βήμα 4. Προετοιμασία της αυτοαξιολόγησης

Όπως προαναφέρθηκε, στην αρχική φάση είναι σημαντικό να σχεδιαστεί η πρώτη συνάντηση και να επικοινωνηθεί η έναρξη της αυτοαξιολόγησης σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Προτείνεται πριν ξεκινήσει η αυτοαξιολόγηση η Επιτροπή Αυτοαξιολόγησης, που θα έχει συγκροτηθεί στο μεταξύ από τη διοίκηση του εκάστοτε ΙΕΚ, να χρησιμοποιήσει τη λίστα ελέγχου του παρακάτω Πίνακα 7 ως εργαλείο για την αξιολόγηση της ετοιμότητας και της επάρκειας των πόρων και των δεδομένων για την αυτοαξιολόγηση.

Η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4624/2019 (κωδικοποιημένος με τον ν.5043/2023) και σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν.

Συστήνεται δε, σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή Αυτοαξιολόγησης να μην ταυτίζεται, ως προς τη συγκρότησή της, με την Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας.

Πίνακας 7: ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Αυτή η λίστα ελέγχου αφορά την περίοδο: από: _____ έως: _____

Ημερομηνία

Ημερομηνία

Συμπληρώθηκε από: _____

Υπογραφή και ονοματεπώνυμο εξουσιοδοτημένου

Ημερομηνία: _____

ολοκλήρωσης

Αυτοαξιολόγηση		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Ενέργεια από	
				Ποιος	Πότε
Σκοπός	• Ο σκοπός της αυτοαξιολόγησης είναι σαφής, προσυμφωνημένος και κατανοητός από το προσωπικό και τα ενδιαφερόμενα μέρη;				
	• Έχει επικοινωνηθεί στα εμπλεκόμενα μέρη;				
	• Υπάρχει δέσμευση, ώστε η αυτοαξιολόγηση να αποτελέσει το έναυσμα για βελτίωση και όχι μόνο για την καταγραφή;				
	• Περιλαμβάνεται ο κύκλος ποιότητας;				
	• Ενσωματώνει ο σκοπός την κείμενη νομοθεσία και τα κείμενα του EQAVET;				

Προετοιμασία	• Έχει συμφωνηθεί το πλαίσιο αυτοαξιολόγησης; (συλλογή, ανάλυση δεδομένων, δείκτες απόδοσης)				
	• Έχει δημιουργηθεί επιτροπή αυτοαξιολόγησης με εκπροσώπους από τα εμπλεκόμενα μέρη;				
	• Έχει προσυμφωνηθεί πώς θα συνταχθεί η έκθεση αποτελεσμάτων και σε ποια άτομα θα αποσταλεί;				
	• Οι αρχές της διασφάλισης ποιότητας και οι δείκτες απόδοσης έχουν ληφθεί υπόψη;				
	• Έχει συμφωνηθεί ποιο/α άτομο/α θα εμπλακούν σε κάθε φάση της αυτοαξιολόγησης;				
	• Οι ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών έχουν ληφθεί υπόψη;				

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Αυτοαξιολόγηση		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Ενέργεια από	
				Ποιος	Πότε
Ευθύνες	Η διοίκηση δεσμεύεται ενεργά και συμμετέχει στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης;				
	Συγκροτούνται και προετοιμάζονται ομάδες για όλα τα πεδία που πρέπει να αξιολογηθούν;				
	Ορίζονται υπεύθυνοι ομάδων για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση της διαδικασίας αυτοαξιολόγησης;				
	Έχει ανατεθεί σχετική εξουσιοδότηση στους υπεύθυνους για τον συντονισμό της διαδικασίας;				
	Είναι το προσωπικό κατάλληλα εκπαιδευμένο στις μεθόδους και διαδικασίες αυτοαξιολόγησης				
	Το προσωπικό έχει εύλογο χρόνο και πόρους για την εκτέλεση της διαδικασίας;				
	Οι καταρτιζόμενοι συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία;				
	Συμμετέχουν εργοδότες και άλλοι ενδιαφερόμενοι στη διαδικασία αυτοαξιολόγησης;				
Χρονοδιάγραμμα	Έχει οριστεί και κοινοποιηθεί στο προσωπικό ο ετήσιος κύκλος αυτοαξιολόγησης;				
	Έχει δοθεί επαρκής χρόνος για την ανάλυση της διαδικασίας,				
Καταγραφή επιδόσεων	Είναι διαθέσιμα τα δεδομένα απόδοσης για όλους τους τομείς παροχής / εξυπηρέτησης μάθησης / διαχείρισης και όλες τις ομάδες καταρτιζόμενων;				
	Οι επιδόσεις μετρώνται σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες στόχους;				
	Καταγράφονται οι τάσεις στις μετρώμενες επιδόσεις; (π.χ. ετήσια βελτίωση)				
	Οι επιδόσεις συγκρίνονται με τις επιδόσεις άλλων παρόχων και με εθνικά δεδομένα;				
	Είναι εύκολα προσβάσιμα τα δεδομένα;				

ΒΗΜΑ 5. Υλοποίηση της αυτοαξιολόγησης

5.1 Παρουσίαση του πλαισίου της αυτοαξιολόγησης και εκπαίδευση

Για να μπορέσει να ολοκληρωθεί η αυτοαξιολόγηση, προτείνεται να αναπτυχθεί ένας **Οδηγός Εφαρμογής** και να διενεργηθεί εκπαίδευση της ομάδας αυτοαξιολόγησης στο περιεχόμενο του ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21. Ο Οδηγός Εφαρμογής μπορεί να περιλαμβάνει τη διαδικασία, τα μέλη, το χρονοδιάγραμμα και τους ρόλους όσων θα συμμετάσχουν.

5.2 Πρότυπα και κριτήρια ποιότητας για την υλοποίηση της αυτοαξιολόγησης

Η αυτοαξιολόγηση περιλαμβάνει την εσωτερική αξιολόγηση **της συμμόρφωσης** του Ι.Ε.Κ. με τα πρότυπα και τα κριτήρια του Πίνακα 4 του Οδηγού Εφαρμογής. Προτείνονται τα κάτωθι:

1. Η αυτοαξιολόγηση αντλεί αξιόπιστα και έγκυρα δεδομένα ανά θεματικό πεδίο του αντίστοιχου πλαισίου και σύμφωνα με τα προσυμφωνημένα **πρότυπα** και **κριτήρια ποιότητας**.
2. Η επιτροπή χρησιμοποιεί συνδυασμό εργαλείων για την άντληση των δεδομένων (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, ανασκόπηση αρχείων κ.ά.)
3. Η επιτροπή θα συντάξει τη λίστα ελέγχου και τις ερωτήσεις για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τα κριτήρια ποιότητας
4. Αξιολογείται και καταγράφεται ο βαθμός συμμόρφωσης ή και απόκλισης από τα πρότυπα καθώς και η αιτιολογία.
5. Στο τέλος της διαδικασίας η επιτροπή είναι σε θέση να προτείνει ένα **Σχέδιο Βελτίωσης** για τη βελτίωση του βαθμού συμμόρφωσης, μέσα από τη διαβούλευση με τα εμπλεκόμενα μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας

Για τις ανάγκες της πιλοτικής εφαρμογής και για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του Ι.Ε.Κ με την κείμενη νομοθεσία και όσα η διεθνής βιβλιογραφία περιγράφει ως διαστάσεις της ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης προτείνονται τα **Πρότυπα** και τα **Κριτήρια Ποιότητας**, τα οποία αντιστοιχούν στις έξι (6) **κατηγορίες κριτηρίων** του ΦΕΚ Β' 5837/15-12-21. Προτείνεται, επίσης, η ανάπτυξη **ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ** από το Ι.Ε.Κ., το οποίο είναι προαιρετικό αλλά απαραίτητο στο πλαίσιο της πιλοτικής μελέτης.

3.1 Τι είναι το Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας

Το Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας είναι ένα έντυπο το οποίο περιλαμβάνει:

1. Τον σκοπό του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις ενός προτύπου
2. Την περιγραφή των διεργασιών και των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας και των αλληλεπιδράσεων
3. Τις ευθύνες της Διοίκησης
4. Τη Διαχείριση των πόρων (ανθρώπινοι, υποδομή, περιβάλλον εργασίας, μαθησιακό περιβάλλον)
5. Την υλοποίηση της υπηρεσίας εκπαίδευσης και κατάρτισης
6. Την εποπτεία, μέτρηση, ανάλυση και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών

3.2 Γιατί είναι σημαντικό να υπάρχει ένα Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας

Στα περισσότερα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας απαιτείται να υπάρχει ένα σχετικό εγχειρίδιο ποιότητας. Αποτελεί έναν οδηγό για την εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας, καθώς αποτυπώνει τις απαιτούμενες διεργασίες και διαδικασίες και είναι ένα επίσημο κείμενο που ενημερώνει όλους τους εμπλεκόμενους.

3.3 Τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας

Αν και το περιεχόμενο ενός *Εγχειριδίου Διαχείρισης της Ποιότητας* συμβαδίζει με τις απαιτήσεις ενός συγκεκριμένου προτύπου, ωστόσο τα προτεινόμενα κοινά σημεία είναι τα ακόλουθα:

1. Εξώφυλλο:

Το εξώφυλλο του εγχειριδίου περιλαμβάνει το λογότυπο του παρόχου, τον αύξοντα αριθμό της έκδοσης του εγχειριδίου, καθώς και την υπογραφή Υπευθύνου της Διοίκησης. Ένα υπόδειγμα παρουσιάζεται στο παρακάτω σχήμα 5. Σε επόμενη σελίδα ακολουθεί το ιστορικό αλλαγών που περιλαμβάνει την αρίθμηση της επικαιροποιημένης έκδοσης του εγχειριδίου.

Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας (ΕΔΠ-Ο1)

ΕΚΔΟΣΗ: 1^η

Ημερομηνία Έκδοσης:

00/00/0000

Εγκρίθηκε από:

Υπογραφή:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΛΛΑΓΩΝ

Αναθ.	Κεφάλαιο	Περιγραφή Αναθεώρησης	Έγκριση	Ημερ.
0	Όλα	Αρχική έκδοση εγχειριδίου		00/00/0000

2. Περιεχόμενο του Εγχειριδίου:

Το προτεινόμενο περιεχόμενο του Εγχειριδίου είναι ενδεικτικό, καθώς όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, συνεξαρτάται από το πρότυπο που χρησιμοποιείται. Σε γενικές γραμμές προτείνονται τα κάτωθι:

- **Παρουσίαση του παρόχου:** καταγράφονται γενικές πληροφορίες για τον πάροχο Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, που μπορεί να περιλαμβάνει και αναφορές στη νομική μορφή, στην έδρα, στις ειδικότητες που παρέχει, στους διαθέσιμους πόρους (υποδομές και ανθρώπινους) κ.ά.
- **Όροι και ορισμοί:** που περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο
- **Όραμα και Αποστολή:** του παρόχου
- **Βασικοί Στόχοι:** του παρόχου, οι οποίοι προκύπτουν από την σύστασή του, το καταστατικό και τον Κανονισμό Λειτουργίας και τις αποφάσεις της Διεύθυνσης
- **Πολιτική Ποιότητας:** του παρόχου, που πρακτικά αποτυπώνει τη δέσμευση του παρόχου για τη διασφάλιση και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- **Το Σύστημα Διαχείρισης της Ποιότητας:** το οποίο προτείνεται να βασίζεται στο πλαίσιο του EQAVET, να λαμβάνει υπόψη τη νομοθεσία και τις διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες. Η ύπαρξη συστήματος διαχείρισης της ποιότητας στον πάροχο στο πλαίσιο προγενέστερης/υφιστάμενης πιστοποίησης ποιότητας είναι αποδεκτή και ενδεχομένως να χρειαστεί προσαρμογή.
- **Τεκμηρίωση του Συστήματος Διαχείρισης της Ποιότητας του παρόχου Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης**
Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
 1. Τη δεδηλωμένη πολιτική ποιότητας,
 2. Τα εγχειρίδια των υπηρεσιών: είναι έγγραφα που καθορίζουν το σκοπό και πεδίο εφαρμογής των δραστηριοτήτων μιας υπηρεσίας και περιγράφουν με λεπτομέρεια πώς υλοποιούνται και εφαρμόζονται ορθά, ποιος είναι υπεύθυνος και πότε διεξάγεται μια δραστηριότητα, τους πόρους και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται, την απαιτούμενη τεκμηρίωση που

χρησιμοποιείται, τον έλεγχο (παρακολούθηση και μέτρηση) που απαιτείται και την καταγραφή, σύμφωνα με την πολιτική και τους στόχους που καθορίζονται στο Εγχειρίδιο Διαχείρισης Ποιότητας

3. **Τους εσωτερικούς Κανονισμούς/Οδηγίες Εργασίας:** εκδίδονται από τους υπεύθυνους των παρόχων και στοχεύουν στο να καθοδηγούν το προσωπικό στην εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών. Μπορούν να εκδοθούν σε διάφορες μορφές όπως οδηγίες χρήσης, προειδοποιήσεις, οδηγίες συντήρησης, ορθές πρακτικές κ.ά.
 4. **Εξωτερικά Έγγραφα (Πρότυπα, Νομοθεσίες, Κανονισμοί, Κώδικες και Οδηγοί Ορθής Πρακτικής):** όλα τα εξωτερικής προέλευσης έγγραφα που απαιτούνται από τον πάροχο, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική σχεδίαση, η λειτουργία και ο έλεγχος των διεργασιών. Τέτοια έγγραφα μπορούν να είναι, μεταξύ άλλων, νόμοι, κανονιστικές διατάξεις, πρότυπα, διεθνείς συμβάσεις, κώδικες ορθής πρακτικής κ.ο.κ.
 5. **Άλλη τεκμηρίωση:** διάφορα άλλα έγγραφα που χρειάζονται από τον πάροχο, για να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική σχεδίαση, η λειτουργία και ο έλεγχος των διεργασιών όπως φόρμες, περιγραφές θέσεων εργασίας, εκδόσεις κ.ο.κ.
 6. **Αρχεία:** είναι πολύ βασικό να προβλέπεται διαδικασία για:
 1. Την τήρηση και τον έλεγχο των εγγράφων
 2. Την ενημέρωση και τον έλεγχο των αρχείων
- **Ευθύνη της Διοίκησης:** είναι πολύ σημαντικό να αποτυπώνεται με ποιόν τρόπο η Διοίκηση του παρόχου δεσμεύεται για την ανάπτυξη και εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης και για την διαρκή βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Επίσης, είναι χρήσιμο να αποτυπώνονται τα ακόλουθα:
 1. Η εστίαση στον ωφελούμενο
 2. Οι ευθύνες, οι αρμοδιότητες, η δικαιοδοσία του προσωπικού
 3. Ο εκπρόσωπος της Διεύθυνσης για το Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας
 4. Η επιτροπή ασφαλείας
 5. Η εσωτερική επικοινωνία
 6. Η ανασκόπηση από τη Διεύθυνση: Ο Διευθυντής διενεργεί σε προγραμματισμένα διαστήματα ανασκόπηση του συστήματος διαχείρισης, ώστε να εξασφαλίζεται η καταλληλότητα, η επάρκεια και η αποτελεσματικότητά του. Η ανασκόπηση περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση των ευκαιριών για βελτίωση και της ανάγκης για αλλαγές στο σύστημα, συμπεριλαμβανομένων της πολιτικής για την ποιότητα και των αντικειμενικών σκοπών για την ποιότητα και την ασφάλεια των εργαζομένων.
 - **Η διαχείριση των πόρων:** που περιλαμβάνει:
 1. Τη διάθεση των πόρων
 2. Τους ανθρώπινους πόρους
 3. Την υποδομή
 4. Το περιβάλλον εργασίας και μάθησης
 - **Υλοποίηση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης:** δηλαδή των παρεχόμενων υπηρεσιών, που περιλαμβάνει:
 1. Τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης που παρέχονται
 2. Τις διεργασίες που σχετίζονται με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς εμπλεκόμενους (σπουδαστές, εκπαιδευτές, εκπαιδευόμενοι, Γ.Γ.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. & Ν., Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Υπουργείο Παιδείας, επιχειρήσεις, Οργανισμοί). Περιλαμβάνονται νομικές και κανονι-

στικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τα προγράμματα σπουδών και τη λειτουργία του παρόχου, οποιεσδήποτε άλλες απαιτήσεις που προσδιορίζονται από τη Δημόσια Αρχή που εποπτεύει τον πάροχο, την επικοινωνία με τους καταρτιζόμενους

3. Τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των υπηρεσιών του παρόχου
4. Τον έλεγχο του εξοπλισμού και την παρακολούθηση και μέτρηση που χρειάζεται, για να παρέχει απόδειξη της συμμόρφωσης του εξοπλισμού με τις προσδιορισμένες απαιτήσεις

• **Μέτρηση της απόδοσης, ανάλυση και βελτίωση:** ο πάροχος σχεδιάζει και θέτει σε εφαρμογή τις διεργασίες παρακολούθησης, μέτρησης, ανάλυσης και βελτίωσης που χρειάζονται για να:

- (α) αποδεικνύει την συμμόρφωση της υπηρεσίας που παρέχει
- (β) εξασφαλίζει την συμμόρφωση του συστήματος διαχείρισης και
- (γ) βελτιώνει διαρκώς την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης

Η παρακολούθηση και μέτρηση περιλαμβάνει:

1. Την ικανοποίηση των καταρτιζόμενων και του προσωπικού
2. Την εσωτερική επιθεώρηση
3. Την παρακολούθηση και μέτρηση των διεργασιών
4. Την παρακολούθηση και μέτρηση των παρεχόμενων υπηρεσιών
5. Τον έλεγχο της μη-συμμορφούμενης υπηρεσίας, υπό την έννοια ότι προλαμβάνεται οποιαδήποτε απόκλιση από τα οριζόμενα και λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα, ανάλογα των αποτελεσμάτων της επιθεώρησης
6. Την ανάλυση δεδομένων: καθορίζονται, συλλέγονται και αναλύονται κατάλληλα δεδομένα για να αποδεικνύεται η καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης και για να αξιολογείται σε ποια σημεία μπορεί να υπάρξει βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος. Η ανάλυση θα περιλαμβάνει δεδομένα που αντλούνται μέσα από την παρακολούθηση και μέτρηση καθώς και δεδομένα από άλλες σχετικές πηγές.
7. Διαρκής βελτίωση: προληπτικές και διορθωτικές ενέργειες, κοινοποίηση των ενεργειών και ανάκληση υπηρεσιών που δεν συνάδουν με τις προδιαγραφές του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας.

Μια σημαντική παράμετρος σε όλα τα συστήματα διοίκησης ποιότητας είναι η ανάπτυξη διαδικασιών. Οι διαδικασίες αυτές αναφέρονται ως **Τυποποιημένες Διαδικασίες** (Standard Operating Procedures, SOPs) Στην περίπτωση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης η τυπολογία των διαδικασιών αποτυπώνεται στο παρακάτω Σχήμα 6.

Σχήμα 6: Τυπολογία των διαδικασιών στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Διαδικασίες πυρήνα (κεντρικές) περιλαμβάνουν τις κύριες δραστηριότητες του παρόχου Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, όπως την επιλογή του εκπαιδευτικού προσωπικού, των σπουδαστών, τη διδασκαλία, την αξιολόγηση της απόδοσης

Υποστηρικτικές διαδικασίες οι διαδικασίες που υποστηρίζουν τις κύριες δραστηριότητες του παρόχου, όπως τον εξοπλισμό, το IT, τα μέσα διδασκαλίας και ο εξοπλισμός των εργαστηρίων

Διοικητικές διαδικασίες οι διαδικασίες σε επίπεδο διοίκησης του παρόχου και περιλαμβάνουν τον στρατηγικό σχεδιασμό, τη διοίκηση ποιότητας, την κατανομή και διαχείριση των πόρων, τη στοχοθεσία και τις υπευθυνότητες

Ο τρόπος που καταγράφονται οι διαδικασίες πρέπει να είναι τυποποιημένος και συνεπώς να συνοδεύεται από οδηγίες σχετικά με την ανασκόπησή τους, την αξιολόγηση της εφαρμογής τους. Σε γενικές γραμμές για κάθε διαδικασία προτείνονται τα κάτωθι:

1. Τίτλος, σκοπός και στόχοι της διαδικασίας
2. Όνομα και θέση του/των ατόμων που σχετίζονται με τη διαδικασία
3. Οι δραστηριότητες που καλύπτει η διαδικασία
4. Τα βήματα της διαδικασίας: σημείο εκκίνησης, ενδιάμεσα και αποτέλεσμα
5. Έργο που παράγεται στο κάθε βήμα
6. Τα άτομα που είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση του έργου σε κάθε βήμα
7. Δείκτες και εργαλεία για την αξιολόγηση του παραγόμενου έργου σε κάθε βήμα.

Σε κάθε περίπτωση, οι διαδικασίες συνδέονται με την αντίστοιχη τεκμηρίωση (κείμενα)



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ανάπτυξη Προτύπων Ποιότητας στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

4.1 Εισαγωγή

Η διασφάλιση της ποιότητας της κατάρτισης που παρέχεται στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης αποτελεί το σύγχρονο αλλά και διαχρονικό διακύβευμα στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάπτυξη εσωτερικών συστημάτων ποιότητας στα εκπαιδευτικά συστήματα με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, αποτελεί μια αδήριτη ανάγκη για τη συνεχή βελτίωσή τους. Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε εκτενής αναφορά στα ευρωπαϊκά κείμενα αλλά και την υιοθέτησή τους από την Ελλάδα, ως επίρρωση της δέσμευσης της χώρας για την ανάπτυξη προτύπων ποιότητας και κατευθυντήριων οδηγιών με εφαρμογή στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση.

Ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA) μετά από πρόσκληση των Υπουργών των κρατών που συνυπέγραψαν τη Διαδικασία της Μπολόνια, προέβη το 2009 στη διαμόρφωση ενός **«κοινά αποδεκτού συνόλου αρχών, διαδικασιών και κατευθυντήριων οδηγιών για τη διασφάλιση της ποιότητας»** στον Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε συνεργασία με την EUA, ESIB και EURASHE. Στόχος του κειμένου αυτού υπήρξε η παροχή υποστήριξης στα Πανεπιστήμια για την ανάπτυξη των δικών τους συστημάτων ποιότητας. Ανάλογες πρωτοβουλίες υπήρξαν για τα υπόλοιπα Ιδρύματα πέραν των ακαδημαϊκών.

Σύμφωνα με τον ENQA, τα ευρωπαϊκά πρότυπα ποιότητας και οι κατευθυντήριες οδηγίες αφορούν:

1. Το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας
2. Την εξωτερική διασφάλιση της ποιότητας και
3. Την εξωτερική επιθεώρηση.

Στο πεδίο της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, οι χώρες που έχουν αναπτύξει συστήματα διασφάλισης της ποιότητας για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση και κυρίως **πρότυπα ποιότητας**, επαναπροσδιορίζουν την οπτική τους με βάση την αποκτηθείσα εμπειρία. Πιο συγκεκριμένα:

1. Το **Ηνωμένο Βασίλειο** κινείται προς την κατεύθυνση της μείωσης του αριθμού των προτύπων και την απλοποίησή τους. Είναι της άποψης ότι ορισμένες φορές η προσήλωση της προσπάθειας στην εκπλήρωση των προτύπων μπορεί να μετακυλήσει το ενδιαφέρον στον τύπο και να μην δοθεί έμφαση σε δραστηριότητες όπως είναι οι ανάγκες της κοινότητας. Τα πρότυπα θεωρούνται σημαντικά για λόγους αυτορρύθμισης (όταν δεν συνδυάζονται με εξωτερική αξιολόγηση). Έτσι, προσανατολίζονται προς την κατεύθυνση διατήρησης ενός μικρότερου αριθμού προτύπων «βάσης» και ενός μικρού αριθμού δεικτών απόδοσης, ώστε να είναι εφικτή και ρεαλιστική η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρόχων.
2. Στις **ΗΠΑ**, τα πρότυπα ποιότητας έχουν αναπτυχθεί από την Αρχή Διαπίστευσης Accrediting Commission of Career Schools and Colleges και αφορούν τις απαιτήσεις διοίκησης και διαχείρισης των προγραμμάτων, τις δεξιότητες της ειδικότητας, την προσέλκυση των σπουδαστών, τις πολιτικές εισδοχής, τις μαθησιακές διαδικασίες, την αξιολόγηση και τις διαδικασίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

3. Στον **Καναδά**, υπάρχουν 6 ομάδες προτύπων που συνοδεύονται από αντίστοιχες απαιτήσεις και αφορούν: το σύστημα διαχείρισης ποιότητας (6 απαιτήσεις), τις πολιτικές και τις πρακτικές (7 απαιτήσεις), τον σχεδιασμό των προγραμμάτων (8 απαιτήσεις), την παροχή και την αξιολόγηση του προγράμματος (4 απαιτήσεις), τη συμμόρφωση με τις κυβερνητικές προδιαγραφές (4 απαιτήσεις) και τη διαθεσιμότητα και κατανομή των πόρων (4 απαιτήσεις). Ακολουθεί επιθεώρηση και διαπίστευση, εφόσον εκπληρώνονται τα πρότυπα και οι απαιτήσεις.

Από το παράδειγμα των υπολοίπων χωρών και από την αποκτηθείσα εμπειρία από τη διασφάλιση της ποιότητας σε άλλους χώρους, προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα πρότυπα θα πρέπει να παρέχουν σαφή και κατάλληλη καθοδήγηση στους παρόχους, ώστε να αναπτύξουν, να καταγράψουν και να εφαρμόσουν τις εσωτερικές τους διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών τους και τη διαρκή βελτίωσή τους.

Η εσωτερική διασφάλιση της ποιότητας θα πρέπει να συνοδεύεται από **εξωτερική επιθεώρηση και λογοδοσία**. Η μεγάλη πρόκληση είναι η διατήρηση μιας ισορροπίας ανάμεσα στην λογοδοσία και στην αξιολόγηση της απόδοσης των παρόχων, η οποία θα οδηγήσει στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους. Άλλη μια πρόκληση είναι το σημείο εκκίνησης της όλης προσπάθειας. Πιο συγκεκριμένα, ενδεχομένως η προσπάθεια πρέπει να ξεκινήσει από την **«εκτίμηση κινδύνων»** (χρησιμοποιείται στην Αυστραλία) η οποία ως μέθοδος προτείνεται κατά προτεραιότητα και στον χώρο της Υγείας. Είναι σημαντικό επίσης τα πρότυπα να μην είναι ούτε «ελαστικά» ούτε «ανελαστικά», υπό την έννοια ότι θα δυσχεράνουν την αποτελεσματική εφαρμογή τους.

Κατά τη διαδικασία ανάπτυξης των προτύπων και της εφαρμογής τους θα πρέπει να αναλυθεί η ανάγκη ύπαρξης **«προτύπων έκβασης»** τα οποία σχετίζονται με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, σε επίπεδο παρόχου, σπουδαστών, Υπουργείου Παιδείας και Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Η δυσκολία με αυτή την κατηγορία των προτύπων έγκειται στο ότι εξαρτώνται σε μέγιστο βαθμό από την καταλληλότητα, την προσβασιμότητα, την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των δεδομένων που απαιτούνται για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την απόδοση. Πολλές φορές, η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και αποτελεσμάτων εξαρτάται από πολλούς εξωγενείς και μερικές φορές ανελαστικούς παράγοντες. Εξάλλου, αν η προτεραιότητα είναι μόνο η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, αυτό μπορεί να βλάψει τις βασικές αρχές της διασφάλισης της ποιότητας.

4.2 Άξονες Διασφάλισης της ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η αρχική αλλά και η συνεχιζόμενη κατάρτιση δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε κοινωνικό κενό και επιβάλλεται να επικαιροποιούνται στη βάση νεοαναδυόμενων καταστάσεων, των αναγκών των ωφελούμενων, της αγοράς εργασίας και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.

Το «πρότυπο» ορίζεται ως το **«επιθυμητό και επιτεύξιμο επίπεδο απόδοσης»** με το οποίο συγκρίνεται η τρέχουσα πρακτική ενός προγράμματος σπουδών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα πρότυπα της εκπαίδευσης και κατάρτισης συνεξαρτώνται με τα πρότυπα της επαγγελματικής απόδοσης καθώς προάγουν τη δια βίου μάθηση και διασφαλίζουν την επάρκεια του απόφοιτου σε επίπεδο δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Τα πρότυπα υιοθετούνται καθολικά και επιτρέπουν μια ενιαία αξιολόγηση και σύγκριση με απώτερο στόχο τη συνεχή βελτίωση.

Το European Quality Assurance Reference Framework (EQARF) το οποίο υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2009 και αναθεωρήθηκε το 2020 περιγράφει το γενικό πλαίσιο για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και αποτελεί οδηγό και για την Ελλάδα.

4.3 Διαδικασία ανάπτυξης προτύπων ποιότητας για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Δεδομένων των διαφορετικών χαρακτηριστικών των προγραμμάτων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (π.χ. κάποιες ειδικότητες συνοδεύονται από άδεια ασκήσεως επαγγέλματος με συγκεκριμένο πλαίσιο καθηκόντων) και ακολουθώντας τη διεθνή τάση, τα ευρωπαϊκά κείμενα, το παράδειγμα των υπόλοιπων χωρών, τα κείμενα του EQAVET αλλά και την ανάγκη διασφάλισης της αειφορίας των ειδικοτήτων σε εκπαιδευτικό αλλά και επαγγελματικό επίπεδο, υπάρχει η ανάγκη καθιέρωσης «**προτύπων**» κατάρτισης αλλά και επαγγελματικής δραστηριότητας των αποφοίτων.

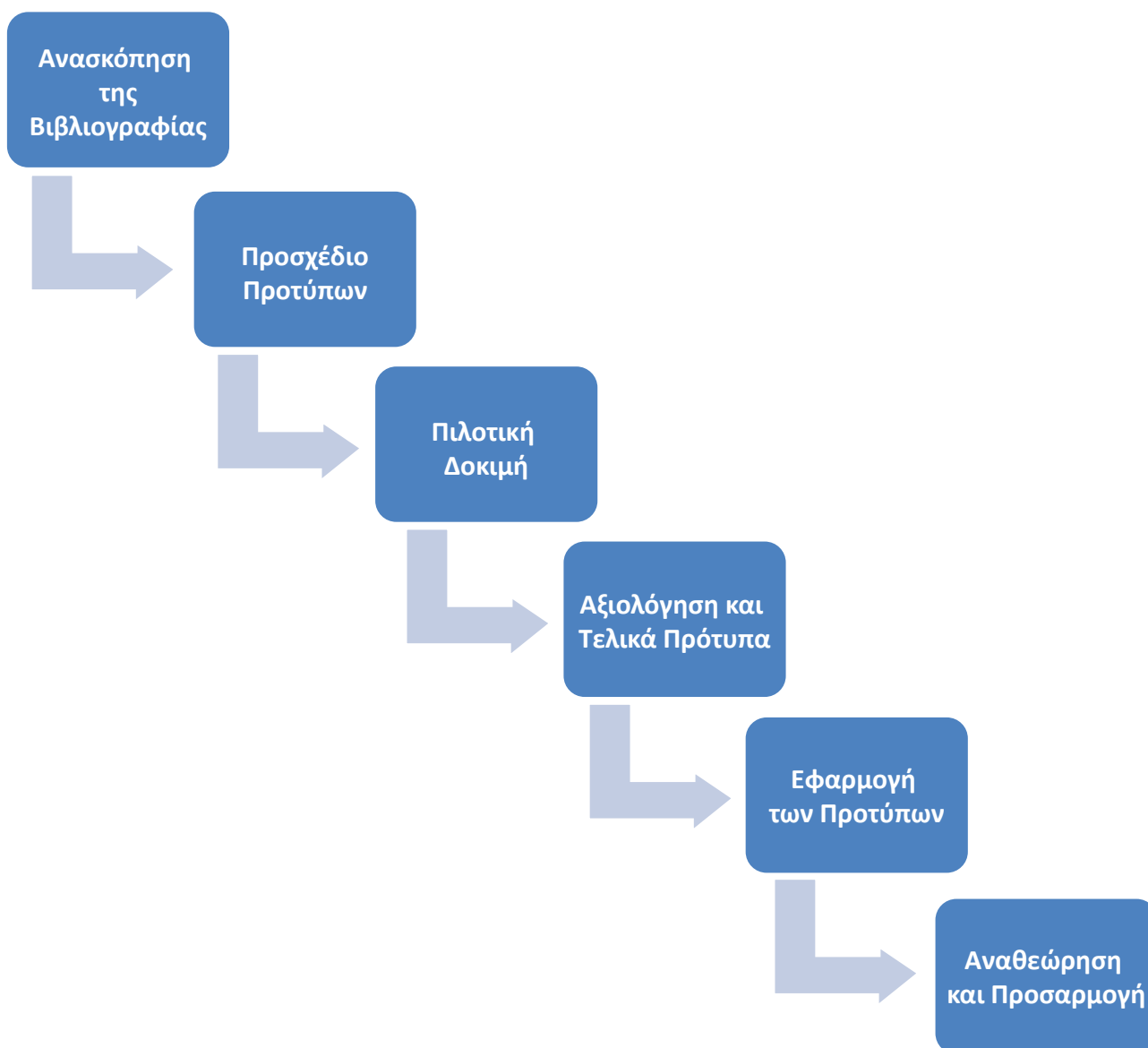
Η ανάπτυξη προτύπων πρέπει να εντάσσεται σε ένα γενικό πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας της εκπαίδευσης, κατάρτισης αλλά και της επαγγελματικής άσκησης των αποφοίτων μιας ειδικότητας. Αυτό πρακτικά χρήζει μιας Εθνικής Στρατηγικής για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και της συνέργειας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, των συναρμόδιων Υπουργείων, των Επαγγελματικών φορέων, των εκπροσώπων των Κοινωνικών Εταίρων και της Κοινωνίας των Πολιτών. Τα κείμενα των διεθνών οργανισμών, των υπόλοιπων χωρών, αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποτελούν ένα εξαιρετικό πρωτογενές υλικό, ωστόσο, θα πρέπει να υιοθετηθεί από την κάθε χώρα και να αναπτυχθεί ένα προσχέδιο προτύπων που θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση.

Οι επιλογές είναι τρεις:

- (1) η υιοθέτηση των υπαρχόντων προτύπων από άλλες χώρες,
- (2) η προσαρμογή αυτών των προτύπων στα ελληνικά δεδομένα ή
- (3) η κεφαλαιοποίηση της υπάρχουσας γνώσης και εμπειρίας από το παράδειγμα άλλων χωρών, τα εγχειρίδια και τα συστήματα διαχείρισης της ποιότητας.

Για τη δημιουργία και υιοθέτηση **εθνικών προτύπων ποιότητας** για την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα προσχέδιο προτύπων στη βάση της διεθνούς βιβλιογραφίας, που θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση. Για την οριστικοποίηση των προτύπων, θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που περιγράφεται στο Σχήμα 7.

Σχήμα 7: Μεθοδολογία ανάπτυξης προτύπων για τη διασφάλιση της ποιότητας



Πρόκειται για μια άκρως σημαντική και απαραίτητη διαδικασία, η οποία δεν έχει υλοποιηθεί εισέτι στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση. Η παρούσα μελέτη, εισηγείται το πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας και **προτείνει και κάποια πρότυπα ποιότητας** τα οποία βασίζονται στη διεθνή βιβλιογραφία.

4.4 Πολιτική ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, βασική αρχή ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η δημιουργία ενός **Εγχειριδίου Ποιότητας** στο οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η πολιτική ποιότητας του φορέα, το όραμα, η αποστολή του και οι στόχοι του.

Σκοπός των ΙΕΚ είναι η παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης καταλλήλου και υψηλού επιπέδου σε κλάδους αιχμής με αειφόρο τρόπο. Η έμπρακτη δέσμευση του ΙΕΚ σε αυτή την πολιτική ποιότητας επιτυγχάνεται με την:

- Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας τα οποία εγγυώνται, μέσω τυποποιημένων διαδικασιών που συνεχώς βελτιώνονται, την παροχή ποιοτικής κατάρτισης στους σπουδαστές
- Υιοθέτηση δεικτών ποιότητας για τη διαρκή βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος διασφάλισης της ποιότητας το οποίο εφαρμόζεται
- Εφαρμογή της πολιτικής ποιότητας απ' όλο το εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό, εντός και εκτός του φορέα (με το οποίο προσωπικό υπάρχει συνεργασία).

4.5 Περιγραφή του συστήματος Διασφάλισης της Ποιότητας

Η διασφάλιση της ποιότητας αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλλει ένας Οργανισμός, ή στην δεδηλωμένη ικανότητά του να παρέχει υπηρεσίες σύμφωνα με τα αποδεκτά επαγγελματικά πρότυπα και με έναν τρόπο αποδεκτό στο χρήστη των υπηρεσιών αυτών. Η ανάπτυξη ενός συστήματος ποιότητας βασίζεται διεθνώς στη διαμόρφωση **προτύπων** και **κριτηρίων ποιότητας** για όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Τα **πρότυπα ποιότητας** (standards) αποτελούν τα πολύτιμα εργαλεία για την αξιολόγηση της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης και αναπόσπαστο κομμάτι της προσπάθειας διασφάλισής της. Πρόκειται για έγκυρους και αποδεκτούς επεξηγηματικούς ορισμούς της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα πρότυπα ποιότητας θεωρούνται έγκυρα, εφόσον περιγράφονται από τα **κριτήρια**, που επιτρέπουν την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, σε όρους αποτελεσματικότητας και ποιότητας. Πιο αναλυτικά, τα πρότυπα ποιότητας αποτελούν μια γενική δήλωση που πρέπει να εκπληρώνεται και τα κριτήρια αποτελούν τις κατευθυντήριες οδηγίες για την επίτευξη των προτύπων ποιότητας.

4.6 Ανασκόπηση των προτύπων ποιότητας της εκπαίδευσης

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στη βάση της Διακήρυξης της Μπολόνια και μετά από σχετική απόφαση των αρμόδιων Υπουργών, έχουν προσδιοριστεί τα πρότυπα και οι κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης τα οποία παρέχουν το πλαίσιο για τα εσωτερικά και εξωτερικά συστήματα διασφάλισης της ποιότητας. Επικαιροποιήθηκαν στη συνάντηση των Υπουργών

το 2015 και μόλις πρόσφατα (2020) υπήρξε νέα συνάντηση από την οποία επικοινωνήθηκε το όραμα για μια ελεύθερη επιλογή σπουδών, διδασκαλίας και έρευνας του προσωπικού και των φοιτητών/σπουδαστών.

Το όραμα αυτό σέβεται απόλυτα τις αξίες της ανώτατης εκπαίδευσης, τους νόμους και τη δημοκρατία. Τονίστηκε ότι η «χωρίς αποκλεισμούς» ανώτατη εκπαίδευση παραμένει στον πυρήνα των επιδιώξεων, όπως και:

- Η καινοτομία,
- Η ευελιξία,
- Η ανοικτή εκπαίδευση,
- Η απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων,
- Η συνέργεια και
- Η κινητικότητα και
- Η αυτόματη αναγνώριση των ακαδημαϊκών προσόντων.

Στον παρακάτω Πίνακα 8, παρουσιάζονται οι άξονες των προτύπων και των κατευθυντήριων οδηγιών για την ανώτατη εκπαίδευση και αφορούν στη Διακήρυξη της Μπολόνια.

Πίνακας 8: Άξονες προτύπων και κατευθυντήριων οδηγιών για την ανώτατη εκπαίδευση

Κατηγορία	Πρότυπα και κατευθυντήριες οδηγίες
<p>Για εσωτερικά συστήματα διασφάλισης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. πολιτικές και διαδικασίες 2. έγκριση, εποπτεία και περιοδική αξιολόγηση των προγραμμάτων 3. αξιολόγηση των σπουδαστών 4. αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού 5. διασφάλιση της διαθεσιμότητας των κατάλληλων πόρων στους σπουδαστές και υποστήριξή τους 6. συλλογή, ανάλυση και χρήση δεδομένων για την αποτελεσματική διαχείριση των προγραμμάτων 7. δημοσιοποίηση επικαιροποιημένων και αντικειμενικών δεδομένων (ποσοτικών και ποιοτικών) για τα παρεχόμενα προγράμματα
<p>Για εξωτερικά συστήματα διασφάλισης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας 2. ανάπτυξη διαδικασίας εξωτερικής επιθεώρησης 3. καθιέρωση κριτηρίων για λήψη απόφασης 4. όλες οι διαδικασίες εξωτερικής επιθεώρησης σχεδιάζονται έτσι ώστε να εκπληρώνουν τον στόχο τους 5. σύνταξη αναφορών που είναι κατανοητές στον αναγνώστη 6. επαναξιολόγηση 7. περιοδικές αναφορές 8. εν τω βάθει αναλύσεις του συστήματος

**Για εξωτερικούς φορείς
επιθεώρησης και πιστοποίησης**

1. αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας
2. καταλληλότητα και αδειοδότηση των εξωτερικών φορέων πιστοποίησης
3. δραστηριότητες των εξωτερικών φορέων
4. διαθεσιμότητα και καταλληλότητα των πόρων των εξωτερικών φορέων
5. προσδιορισμένοι στόχοι και αποστολή των εξωτερικών φορέων που συνάδουν με τις δραστηριότητές τους
6. ανεξαρτησία των εξωτερικών φορέων
7. διαδικασίες και κριτήρια που χρησιμοποιούν οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν: αυτοαξιολόγηση, εξωτερική αξιολόγηση από εμπειρογνώμονες και επιτόπια επίσκεψη και επιθεώρηση, δημοσιοποίηση της έκθεσης αξιολόγησης με συστάσεις, ανατροφοδότηση από τον πάροχο
8. λογοδοσία

4.7 Πρότυπα ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Το Κοινό Πλαίσιο Διασφάλισης της Ποιότητας του EQAVET και ειδικότερα ο *Κύκλος Ποιότητας*, αποτελούν τη βάση για τη διαμόρφωση των προτύπων ποιότητας.

Όπως φαίνεται και στο παρακάτω Σχήμα 8, τα προτεινόμενα πρότυπα ομαδοποιήθηκαν σε 6 άξονες/ενότητες, προκειμένου να καλύψουν όλο το φάσμα της παρεχόμενης κατάρτισης.

Κάθε ενότητα έχει έναν γενικό τίτλο και περιλαμβάνει το πρότυπο το οποίο αποτελεί μια γενική δήλωση και εξειδικεύεται με τα κριτήρια ποιότητας τα οποία και ακολουθούν.

Τα προτεινόμενα πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, αναπτύχθηκαν με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία και ενσωματώθηκαν τα κριτήρια που προτείνονται στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021.



Σχήμα 8: Βασικοί άξονες των προτύπων ποιότητας της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΗΓΕΣΙΑ-ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πολιτική, διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας και Ηγεσία

ΠΡΟΤΥΠΟ 1.1:

Το Ι.Ε.Κ διασφαλίζει την ποιότητα της κατάρτισης η οποία συνάδει με την πολιτική ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 1.1.1 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει *εγχειρίδιο ποιότητας*, που περιλαμβάνει γραπτή πολιτική και διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας.
- 1.1.2 Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ εμπλέκεται ενεργά στην ανάπτυξη, την εφαρμογή και τη βελτίωση του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας
- 1.1.3 Το Ι.Ε.Κ έχει ορίσει Επιτροπή Ποιότητας, με όρους εντολής, ευθύνες, λογοδοσία και κώδικα καλής πρακτικής
- 1.1.4 Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ πραγματοποιεί αυτοαξιολόγηση, τα αποτελέσματα της οποίας επικοινωνούνται.

ΠΡΟΤΥΠΟ 1.2:

Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ διαθέτει στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο δράσης στο οποίο περιλαμβάνονται οι στόχοι για την ποιότητα

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 1.2.1 Υπάρχει επικαιροποιημένο *Σχέδιο Δράσης* στο οποίο περιγράφονται οι αξίες, η αποστολή, το όραμα, οι πολιτικές και οι στρατηγικοί στόχοι του Ι.Ε.Κ

- 1.2.2 Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ περιγράφει με σαφήνεια την πολιτική ποιότητας και τις διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι το περιεχόμενο του σχεδίου δράσης υλοποιείται, ανασκοπείται και παράγει αποτελέσματα
- 1.2.3 Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ διασφαλίζει τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών στη διαμόρφωση της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης
- 1.2.4 Η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ αναπτύσσει μηχανισμό και διαδικασίες για την αξιολόγηση των δεικτών αποτελεσματικότητας (EQAVET)
- 1.2.5 Αποτελεσματικές συνεργασίες και δικτύωση με εξωτερικές οντότητες υπάρχουν και ανασκοπούνται περιοδικά
- 1.2.6 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει σύστημα διαχείρισης και επεξεργασίας των δεδομένων για το σχέδιο δράσης και το σύστημα διαχείρισης της ποιότητας
- 1.2.7 Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει άξονες δράσεις για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη του προσωπικού και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών τους αναγκών

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ε.Ε.Κ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1 Πρόγραμμα σπουδών

ΠΡΟΤΥΠΟ: 2.1.1

Το πρόγραμμα σπουδών της ειδικότητας υποστηρίζει και διασφαλίζει την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών στη βάση της εθνικής νομοθεσίας

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 2.1.1.1 Η περιγραφή των μαθημάτων περιλαμβάνει επακριβώς τους μαθησιακούς στόχους τα συνδεδεμένα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις δεξιότητες και τις ικανότητες και κοινοποιείται στους σπουδαστές στην αρχή κάθε εξαμήνου
- 2.1.1.2 Τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του μαθήματος και του διδάσκοντα συμπληρώνονται από τους σπουδαστές κατά το τέλος του εξαμήνου και περιλαμβάνει τουλάχιστον μια ερώτηση σχετικά με την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων
- 2.1.1.3 Γίνεται προσπάθεια για τη δημιουργία, τήρηση και χρήση ενός πορτφόλιο με όλες τις δεξιότητες και τις ικανότητες που αποκτά ο/η σπουδαστής/τρια
- 2.1.1.4 Το πρόγραμμα σπουδών έχει σχεδιαστεί με βάση ένα εννοιολογικό πλαίσιο και τα μαθήματα έχουν τεκμηριωμένη εφαρμογή στο γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

ΠΡΟΤΥΠΟ 2.1.2:

Λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον σχεδιασμό, την αναθεώρηση και το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών

Κριτήριο/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 2.1.2.1 Το πρόγραμμα σπουδών ανασκοπείται από επιτροπή εμπειρογνομόνων (κάθε 3-4 έτη) για τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της πληρότητας και της ενσωμάτωσης των τρεχουσών εξελίξεων στο πεδίο που σχετίζεται με την ειδικότητα
- 2.1.2.2 Για το σχεδιασμό και την αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών γίνεται διαβούλευση με σπουδαστές, εργοδότες, επαγγελματικούς συνδέσμους, την Κοινωνία των Πολιτών, ειδικές ομάδες του πληθυσμού, αποφοίτους, εξωτερικούς διδάσκοντες (π.χ. επισκέπτες εισηγητές), για βελτιώσεις στον σχεδιασμό των μαθημάτων με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας

- 2.1.2.3 Γίνεται αξιολόγηση του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών π.χ. σύγκριση της θεματολογίας και του περιεχομένου των μαθημάτων, ώστε να αποφεύγονται υπερβολικές επικαλύψεις μεταξύ των μαθημάτων
- 2.1.2.4 Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα γενικών γνώσεων που ενδυναμώνουν το γνωστικό και επαγγελματικό προφίλ της ειδικότητας
- 2.1.2.5 Το πρόγραμμα σπουδών και κυρίως το περιεχόμενο των μαθημάτων συνάδουν με τις αξίες της ειδικότητας
- 2.1.2.6 Το πρόγραμμα σπουδών και κυρίως το περιεχόμενο των μαθημάτων αναδεικνύουν θέματα διαπολιτισμικότητας, κοινωνικών, οικονομικών, διαφυλικών και άλλων διακρίσεων σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο
- 2.1.2.7 Το πρόγραμμα σπουδών προάγει την διεπιστημονική συνεργασία, την έρευνα και τις αρχές της τεκμηριωμένης πρακτικής
- 2.1.2.8 Το πρόγραμμα σπουδών, τα μαθήματα και το περιεχόμενό τους είναι συγκρίσιμα με αυτά άλλων αντίστοιχων ειδικοτήτων του εξωτερικού
- 2.1.2.9 Υπάρχει μηχανισμός για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου της υπερφόρτωσης του προγράμματος των σπουδαστών. Στην περίπτωση που ένα μάθημα έχει εργαστήρια ή και επαγγελματική άσκηση, η διάρκεια και η κατανομή τους αποφασίζεται σε συνεργασία με τους σπουδαστές (εφόσον είναι θεσμικά εφικτό)
- 2.1.2.10 Τα πρόγραμμα σπουδών μεριμνά για την ισορροπία θεωρίας και πρακτικής άσκησης, ώστε να βοηθά τον/την καταρτιζόμενο/η να αφομοιώσει την αποκτηθείσα γνώση και να αναπτύσσει τις απαιτούμενες δεξιότητες
- 2.1.2.11 Προβλέπεται διαδικασία για την προσαρμογή των προγραμμάτων σε δεδομένα εξ' αποστάσεως φοίτησης και e-courses για εκπαίδευση των σπουδαστών
- 2.1.2.12 Το πρόγραμμα σπουδών προάγει, μεταξύ άλλων, την απόκτηση δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη ανάπτυξη και με την ψηφιακή οικονομία

2.2 Εκπαιδευτικό προσωπικό

ΠΡΟΤΥΠΟ 2.2.1:

Οι διδάσκοντες διαθέτουν πλήρη γνώση και κατανόηση του/των μαθήματος/ων που διδάσκουν

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 2.2.1.1 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασία για τον τρόπο επιλογής του διδάσκοντα με τη μεγαλύτερη συνάφεια για κάθε θεματική ενότητα διδασκαλίας
- 2.2.1.2 Το διδακτικό και εν γένει το εκπαιδευτικό προσωπικό υποστηρίζεται με όλους τους διαθέσιμους πόρους από το Ι.Ε.Κ, προκειμένου να ανταπεξέλθει των καθηκόντων του

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΥΠΟΔΟΜΕΣ-ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ-ΠΟΡΟΙ

Διασφάλιση της ποιότητας των μαθησιακών πόρων και της στήριξης των φοιτητών

ΠΡΟΤΥΠΟ 3.1:

Διατίθενται οι κατάλληλοι πόροι που διασφαλίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και τα σύστοιχα μαθησιακά αποτελέσματα

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 3.1.1 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει τους αναγκαίους χώρους: εργαστήρια, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δωμάτια διαμορφωμένα για ομαδικές εργασίες, βιβλιοθήκη
- 3.1.2 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασία για τη συνεχή αναβάθμιση και συντήρηση των εργαστηρίων και του εξοπλισμού του και για την απρόσκοπτη πρόσβαση των σπουδαστών σε αυτούς τους χώρους
- 3.1.3 Η ασφάλεια, η καταλληλότητα και η αποδοτική χρήση του εξοπλισμού διασφαλίζονται, εποπτεύονται και αξιολογούνται
- 3.1.4 Υπάρχει σχέδιο διαχείρισης κρίσεων και εκτάκτων αναγκών, το οποίο επικοινωνείται, επικαιροποιείται περιοδικά και είναι διαθέσιμο σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη

ΠΡΟΤΥΠΟ 3.2:

Οι μαθησιακοί πόροι και οι άλλοι μηχανισμοί στήριξης είναι άμεσα προσβάσιμοι από τους σπουδαστές

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 3.2.1 Υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης της διαθεσιμότητας, της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας, της επάρκειας και της αποδοτικότητας της χρήσης των μαθησιακών πόρων
- 3.2.2 Τα εργαστήρια της ειδικότητας είναι προσβάσιμα (και από άτομα με κινητικές ή και άλλες δυσκολίες) στους σπουδαστές που θέλουν να εξασκηθούν σε βασικές και σε προηγμένες δεξιότητες
- 3.2.3 Διασφαλίζεται η πρόσβαση στη βιβλιογραφία του μαθήματος

ΠΡΟΤΥΠΟ 3.3:

Οι μαθησιακοί πόροι έχουν σχεδιαστεί με βάση τις ανάγκες των καταρτιζόμενων και των διδασκόντων/εκπαιδευτών

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 3.3.1 Υπάρχει διαδικασία ή μηχανισμός που εντοπίζει τις ανάγκες των καταρτιζόμενων καθώς και τις μη μαθησιακές τους ανάγκες (οικονομικές, ψυχικές, κοινωνικές, ανθρωπιστικές) με σκοπό την διαχείρισή τους
- 3.3.2 Υπάρχει διαδικασία για τη στήριξη των καταρτιζόμενων με κινητικές, μαθησιακές ή και άλλες δυσκολίες
- 3.3.3 Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι ικανοποιητικές σε αριθμό, διαστάσεις, διαθέτουν τον κατάλληλο τεχνολογικό και υλικό εξοπλισμό και είναι φιλικές προς τους καταρτιζόμενους και τους διδάσκοντες
- 3.3.4 Γίνεται αξιολόγηση όλων των παρεχόμενων υπηρεσιών και των μαθησιακών πόρων από τους σπουδαστές και το προσωπικό και παρέχεται ανατροφοδότηση
- 3.3.5 Υπάρχει μηχανισμός για τον εντοπισμό των περιπτώσεων των καταρτιζόμενων με χαμηλή επίδοση, για την στήριξή τους

ΠΡΟΤΥΠΟ 3.4:

Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες για τη συμμετοχή των καταρτιζόμενων και των διδασκόντων/εκπαιδευτών στη διασφάλιση της ποιότητας

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 3.4.1 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει εσωτερική Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας στην οποία συμμετέχουν και καταρτιζόμενοι και διδάσκοντες/εκπαιδευτές
- 3.4.2 Τα αποτελέσματα της ανάλυσης του ερωτηματολογίου αξιολόγησης του μαθήματος και του διδάσκοντα/εκπαιδευτή που συμπληρώνεται από τους καταρτιζόμενους αξιοποιούνται με συγκεκριμένο τρόπο με σκοπό τη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας και των διαθέσιμων πόρων
- 3.4.3 Υπάρχει μηχανισμός για την καταγραφή των απόψεων των τελειόφοιτων και των απόφοιτων του προγράμματος σπουδών σχετικά με την αποτελεσματικότητα του προγράμματος (π.χ. συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης/focus groups, ερωτηματολόγια).

ΠΡΟΤΥΠΟ 3.5:

Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες για την ασφάλεια των εμπλεκόμενων μερών

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 3.5.1 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες που τεκμηριώνουν τη συμμόρφωσή του και των συνεργαζόμενων οντοτήτων, με όλες τις πρόνοιες του νόμου για θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία και με άλλες απαιτήσεις που προκύπτουν από τη φύση και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών
- 3.5.2 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες για τη συνεχή βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας στους χώρους του παρόχου και των συνεργαζόμενων φορέων
- 3.5.3 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει και παρέχει τους απαραίτητους πόρους για την εφαρμογή και συνεχή βελτίωση του συστήματος διαχείρισης της υγείας και ασφάλειας
- 3.5.4 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει καταγεγραμμένη πολιτική ασφαλείας, κανόνες και κανονισμούς για σκοπούς διασφάλισης της υγείας και ασφάλειας για τα εμπλεκόμενα μέρη
- 3.5.5 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες τη μεθοδολογία για την αναγνώριση, προγραμματισμό και διεξαγωγή εκπαίδευσης, για τον προσδιορισμό των αναγκών και για την κατάρτιση και εκπαίδευση των εμπλεκόμενων μερών
- 3.5.6 Το Ι.Ε.Κ διαθέτει διαδικασίες για την συνεχή ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών πάνω σε όλα τα θέματα που τους αφορούν και ιδιαίτερα αυτά που σχετίζονται με τις ασφαλείς συνθήκες και το περιβάλλον εργασίας
- 3.5.7 Υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία, για την διαχείριση και την ανταπόκριση σε επείγοντα περιστατικά και έκτακτες καταστάσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ 4.1

Οι διαδικασίες αξιολόγησης των θεωρητικών, εργαστηριακών μαθημάτων και της πρακτικής άσκησης είναι σχεδιασμένες, με τρόπο ώστε να τεκμηριώνουν ότι επιτυγχάνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 4.1.1 Το Ι.Ε.Κ αξιολογεί την εφαρμογή των προνοιών του EQAVET και συγκεκριμένα του τρίπτυχου: μαθησιακοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες), μέθοδοι διδασκαλίας και μέθοδοι αξιολόγησης
- 4.1.2 Η αξιολόγηση βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, αναλόγως του μαθήματος

- 4.1.3 Η συνεχής αξιολόγηση συνεπάγεται συνεχή ανατροφοδότηση του σπουδαστή. Κάθε μορφή αξιολόγησης προσδιορίζεται με λεπτομέρεια και ακρίβεια
- 4.1.4 Η επιλογή και η σκοπιμότητα κάθε μορφής αξιολόγησης τεκμηριώνεται ρητά στο πρόγραμμα σπουδών και διασφαλίζει την εκπλήρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και την απόκτηση των αντίστοιχων δεξιοτήτων και ικανοτήτων
- 4.1.5 Υπάρχει πρόνοια για τη δυνατότητα εξέτασης των σπουδαστών με μαθησιακές δυσκολίες με άλλους τρόπους
- 4.1.6 Η αξιολόγηση των σπουδαστών βασίζεται σε μια ποικιλία μεθόδων και στρατηγικών
- 4.1.7 Το πρόγραμμα σπουδών διασφαλίζει την ισότιμη αξιολόγηση όλων των σπουδαστών χωρίς περιορισμούς (γεωγραφικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς)
- 4.1.8 Διασφαλίζεται μια τεκμηριωμένη θετική σχέση ανάμεσα στη συνολική επίδοση των σπουδαστών στα μαθήματα και στην επιτυχία στις εξετάσεις πιστοποίησης
- 4.1.9 Το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις πιστοποίησης για τους σπουδαστές που διαγωνίζονται για πρώτη φορά αμέσως μετά την αποφοίτησή τους ορίζεται τουλάχιστον στο 80%

ΠΡΟΤΥΠΟ 4.2:

Υπάρχει σε λειτουργία μηχανισμός για την εποπτεία της προόδου και των επιτευγμάτων των σπουδαστών

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 4.2.1 Το Ι.Ε.Κ εφαρμόζει και αναβαθμίζει τον θεσμό της εποπτείας της προόδου των σπουδαστών και ενισχύει την περιοδική γενική συζήτηση για την απόδοση και την πρόδό τους, ώστε να γίνουν στοχευμένες παρεμβάσεις
- 4.2.2 Το ΙΕΚ προωθεί τη συμμετοχή των σπουδαστών στα Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (ΓΕΑΣ) για ενημέρωση και λήψη συμβουλών και καθοδήγησης.
- 4.2.3 Δημιουργείται ή εάν υπάρχει, ενδυναμώνεται ο θεσμός του «μέντορα» του σπουδαστή, ο οποίος λειτουργεί και ως σύμβουλος τους για θέματα που σχετίζονται με την εκπαιδευτική διαδικασία.
- 4.2.4 Ο φορέας και ο πάροχος αναπτύσσουν ή αν υπάρχει, ενισχύουν τη διαδικασία για τη δημιουργία συνδέσμου των αποφοίτων του (alumni group)
- 4.2.5 Υπάρχει διαδικασία αειφόρου καταγραφής της επαγγελματική εξέλιξης των αποφοίτων του (σε οργανωμένη και συστηματική βάση). Η συλλογή δεδομένων από τους εργοδότες και τους σπουδαστές μπορεί να γίνεται μέσω ανώνυμων, αυτοσυμπληρούμενων, αξιόπιστων και έγκυρων ερωτηματολογίων ή και συνεντεύξεων.

ΠΡΟΤΥΠΟ 4.3:

Υπάρχουν κανόνες αξιολόγησης των σπουδαστών με σαφή, καθορισμένα και δημοσιευμένα κριτήρια καθώς και κανόνες εξετάσεων

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες:

- 4.3.1 Υπάρχουν ρητώς διατυπωμένα και δημοσιευμένα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος που λαμβάνουν υπόψη τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα
- 4.3.2 Υπάρχει μηχανισμός (π.χ. λίστα ελέγχου με ικανότητες και δεξιότητες) για την αξιολόγηση των σπουδαστών στα εργαστηριακά μαθήματα και την πρακτική άσκηση
- 4.3.3 Οι σχετικοί κανονισμοί και οι διαδικασίες αξιολογούνται περιοδικά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΚΡΟΕΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος σπουδών και δράσεις για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητάς του

ΠΡΟΤΥΠΟ 5.1:

Το Ι.Ε.Κ αναπτύσσει και χρησιμοποιεί μια διαδικασία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του προγράμματος σπουδών

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 5.1.1 Το Ι.Ε.Κ αναπτύσσει δείκτες αποτελεσματικότητας για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, τα μαθησιακά αποτελέσματα, τα εργαστήρια και την πρακτική άσκηση
- 5.1.2 Υπάρχει διαδικασία και μηχανισμός που διασφαλίζει μια «κουλτούρα μάθησης»
- 5.1.3 Υπάρχει διαδικασία προσδιορισμού του ποσοστού των αποφοίτων που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις πιστοποίησης
- 5.1.4 Υπάρχει διαδικασία προσδιορισμού του ποσοστού των αποφοίτων που εργοδοτούνται στο αντικείμενό τους
- 5.1.5 Υπάρχει διαδικασία για την αξιολόγηση της ικανοποίησης των σπουδαστών, των διδασκόντων και των εργοδοτών
- 5.1.6 Αξιοποίηση των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στον χώρο εργασίας

ΠΡΟΤΥΠΟ 5.2:

Το Ι.Ε.Κ αναπτύσσει και χρησιμοποιεί μια διαδικασία για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 5.2.1 Η ανατροφοδότηση από τους δείκτες ποιότητας και αποτελεσματικότητας χρησιμοποιείται για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ-ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ-ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ

ΠΡΟΤΥΠΟ 6.1:

Το Ι.Ε.Κ προάγει την καινοτομία και την εξωστρέφεια

Κριτήρια/κατευθυντήριες οδηγίες

- 6.1.1 Το Ι.Ε.Κ αναπτύσσει δράσεις εξωστρέφειας για τις ειδικότητες που υλοποιεί
- 6.1.2 Το Ι.Ε.Κ στην ετήσια στοχοθεσία του έχει περιλάβει στόχους για την καινοτομία και την εξωστρέφεια
- 6.1.3 Το Ι.Ε.Κ υλοποιεί προγράμματα εξ αποστάσεως/ηλεκτρονικής μάθησης, που διεξάγονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής (Τ.Π.Ε.)
- 6.1.4 Το ΙΕΚ ενθαρρύνει και προωθεί τη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας (π.χ. Erasmus+)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Μετά την Αυτοαξιολόγηση

Στάδιο 3: Αλλαγή και βελτίωση

Ο απώτερος στόχος της αυτοαξιολόγησης είναι η βελτίωση, μέσω της ανάλυσης των δυνατών σημείων που χρήζουν ενίσχυσης της αειφορίας τους και των αδύνατων που χρήζουν άμεσης παρέμβασης. Ως εκ τούτου, το προτεινόμενο πλαίσιο των αλλαγών περιλαμβάνει τις άμεσες ενέργειες, τις προτεινόμενες δομικές αλλαγές του συστήματος και την προτεραιοποίηση της διάθεσης πόρων (υλικών και ανθρώπινων) για σημεία βελτίωσης που έχει αναδείξει η αυτοαξιολόγηση.

Η διαδικασία βελτίωσης ορίζεται από το **Σχέδιο Βελτίωσης**, το οποίο *επικοινωνείται*. Η ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών μέσω των κατάλληλων καναλιών για το **Σχέδιο Βελτίωσης** είναι σημαντική, όπως και το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα, οι όροι, οι υπευθυνότητες, οι δείκτες KPIs, η πιθανή αντίσταση στην αλλαγή και η υποστήριξη του προσωπικού. Όλες οι προτεινόμενες βελτιώσεις αποτυπώνονται και στην **αναπτυξιακή στρατηγική** του παρόχου.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί η αυτοαξιολόγηση και να συνταχθεί το Σχέδιο Βελτίωσης, λαμβάνονται υπόψη και οι δείκτες απόδοσης KPIs, οι οποίοι για να μετρηθούν, προϋποθέτουν την ανάπτυξη διαδικασιών, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο σημείο. Κάποια από τα πρότυπα προϋποθέτουν από το Ι.Ε.Κ. να αναπτύξει συγκεκριμένες διαδικασίες οι οποίες διευκολύνουν τη μέτρηση των δεικτών.

Προτείνεται η **Επιτροπή Διασφάλισης Ποιότητας του Ι.Ε.Κ**, στη συνεδρίαση κατά την οποία θα εκτιμήσει τη συμμόρφωση με τα πρότυπα και θα αποφασίσει ποιες διαδικασίες πρέπει να αναπτυχθούν, να ορίσει και τους δείκτες που θα αξιολογήσει.

Παρακάτω παρατίθεται η προτεινόμενη δεξαμενή δεικτών, βάσει του ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021 και του πλαισίου ποιότητας του EQAVET.

Δείκτες απόδοσης/ποιότητας

Προκειμένου να επιτευχθεί η εφαρμογή των οριζόμενων στο ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021 των Ι.Ε.Κ., προτείνεται, κατ' ελάχιστον, η υιοθέτηση των **κατηγοριών κριτηρίων και των δεικτών ποιότητας** που περιλαμβάνονται σε αυτό, όπως έχουν προαναφερθεί:

1. Ηγεσία – οργάνωση – σχεδιασμός: Βαθμός ικανοποίησης των καταρτιζόμενων από την Διοίκηση του Ι.Ε.Κ.
2. Παροχή υπηρεσιών Ε.Ε.Κ.: Βαθμός ικανοποίησης των καταρτιζόμενων από τους εκπαιδευτές.
3. Υποδομές – εξοπλισμός – πόροι: Επάρκεια εργαστηριακού και τεχνολογικού εξοπλισμού
4. Καινοτομία – εξωστρέφεια: Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών πληροφορικής (Τ.Π.Ε.).
5. Αποτελέσματα / εκροές: Ποσοστό συμμετοχής και ποσοστό επιτυχίας των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. στις εξετάσεις πιστοποίησης του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
6. Απορρόφηση από την αγορά εργασίας: Ποσοστό απορρόφησης σε θέσεις στον τομέα κατάρτισης του αποφοίτου.

Εκτός από τους παραπάνω δείκτες το Ι.Ε.Κ έχει τη δυνατότητα να ορίσει μέσω της **Επιτροπής Διασφάλισης Ποιότητας** και άλλους δείκτες (KPIs) οι οποίοι συνδέονται με τη στοχοθεσία του.

Στον παρακάτω Πίνακα 9, περιλαμβάνονται οι **δείκτες του EQAVET**. Το Πλαίσιο του EQAVET, που αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, συνοδεύεται από 10 δείκτες που λειτουργούν ως «εργαλειοθήκη» από τις χώρες που αναπτύσσουν συστήματα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι δείκτες

αυτοί χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση της κουλτούρας ποιότητας αλλά και για λόγους συγκρισιμότητας (benchmarking). Έχουν τα χαρακτηριστικά των δεικτών απόδοσης (Key Performance Indicators, KPIs) που χρησιμοποιούνται σε όλα τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας. Γίνεται σύσταση για την εφαρμογή τους από τα κράτη-μέλη, καθώς και για την προσαρμογή τους και την επέκταση της συστηματικής τους χρήσης.

Οι δείκτες αυτοί οι οποίοι αποτυπώνονται στον παρακάτω Πίνακα 9, αποτελούν μέρος της διαδικασίας διασφάλισης της ποιότητας των ΙΕΚ αλλά και κριτήρια για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Πίνακας 9: Οι δείκτες του EQAVET

Δείκτης	Τύπος δείκτη	Σκοπός της πολιτικής
Δείκτης 1		
<p>Χρησιμότητα των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας για τους παρόχους Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ):</p> <p>α) μερίδιο παρόχων ΕΕΚ που εφαρμόζουν εσωτερικά συστήματα διασφάλισης της ποιότητας τα οποία καθορίζονται από τη νομοθεσία ή με δική τους πρωτοβουλία</p> <p>β) ποσοστό διαπιστευμένων παρόχων ΕΕΚ</p>	<p>Δείκτης πλαισίου/εισερών</p>	<p>Καλλιέργεια της κουλτούρας ποιότητας σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ</p> <p>Διασφάλιση της διαφάνειας όσον αφορά στην ποιότητα της κατάρτισης</p> <p>Βελτίωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης των ενδιαφερόμενων μερών ως προς την παροχή της κατάρτισης</p>

Δείκτης 2

Επενδύσεις στην κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών:

α) μερίδιο των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών που συμμετέχουν σε περαιτέρω κατάρτιση

Δείκτης εισροών/
διαδικασίας

Η ποιότητα δίνει «αξία» και ενσωματώνει στις διαδικασίες τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις εκπαιδευτές/τριες

Βελτίωση της ανταπόκρισης της ΕΕΚ στη μεταβαλλόμενη ζήτηση της αγοράς εργασίας

Βελτίωση της ατομικής μαθησιακής ικανότητας

Βελτίωση των επιτευγμάτων των εκπαιδευομένων

β) ποσό των κονδυλίων που επενδύονται

Δείκτης 3

Ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα ΕΕΚ:

Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα ΕΕΚ, σύμφωνα με τον τύπο του προγράμματος και τα επιμέρους κριτήρια

Δείκτης εισροών/
διαδικασίας/εκροών

Συλλογή βασικών δεδομένων σε επίπεδο συστημάτων και παρόχων ΕΕΚ σχετικά με την ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

Στοχευμένη στήριξη με σκοπό τη μεγαλύτερη πρόσβαση στην ΕΕΚ, μεταξύ άλλων των ευάλωτων ομάδων.

Δείκτης 4

Ποσοστό ολοκλήρωσης των σπουδών σε προγράμματα ΕΕΚ:

Αριθμός προσώπων που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τα προγράμματα ΕΕΚ, ανάλογα με τον τύπο του προγράμματος και τα επιμέρους κριτήρια

Δείκτης διαδικασίας/
εκροών/αποτελεσμάτων

Συλλογή βασικών δεδομένων για το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα και την ποιότητα των διαδικασιών κατάρτισης.

Υπολογισμός του ποσοστού εγκατάλειψης των σπουδών σε σύγκριση με τα ποσοστά συμμετοχής σε προγράμματα ΕΕΚ.

Στήριξη της επιτυχούς ολοκλήρωσης ως ενός από τους κύριους στόχους της ποιότητας στην ΕΕΚ.

Στήριξη της παροχής προσαρμοσμένης κατάρτισης και για τις ευάλωτες ομάδες

Δείκτης 5

Ποσοστό εξεύρεσης εργασίας σε προγράμματα ΕΕΚ:

α) Προορισμός των καταρτισθέντων ΕΕΚ σε ορισμένη χρονική στιγμή μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης, ανάλογα με τον τύπο του προγράμματος και τα επιμέρους κριτήρια

β) Μερίδιο απασχολούμενων εκπαιδευομένων σε ορισμένη χρονική στιγμή μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης, ανάλογα με τον τύπο του προγράμματος και τα επιμέρους κριτήρια

Δείκτης αποτελεσμάτων

Στήριξη της δυνατότητας απασχόλησης

Βελτίωση της ανταπόκρισης της ΕΕΚ στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας

Στήριξη της παροχής προσαρμοσμένης κατάρτισης, και για τις ευάλωτες ομάδες

Δείκτης 6

Χρήση των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στον χώρο εργασίας:

- α) Στοιχεία σχετικά με τη θέση εργασίας που απέκτησαν τα άτομα μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης, σύμφωνα με τον τύπο του προγράμματος και τα επιμέρους κριτήρια
- β) Ποσοστό ικανοποίησης των εργαζομένων και των εργοδοτών σε σχέση με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που αποκτήθηκαν

Δείκτης αποτελεσμάτων (συνδυασμός ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων)

Αύξηση της πιθανότητας απασχόλησης

Βελτίωση της ανταπόκρισης της ΕΕΚ στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας

Στήριξη της παροχής προσαρμοσμένης κατάρτισης, και για τις ευάλωτες ομάδες

Δείκτης 7

Ποσοστό ανεργίας σύμφωνα με επί μέρους κριτήρια

Δείκτης πλαισίου

Βασικά δεδομένα για τη λήψη αποφάσεων πολιτικής σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ

Δείκτης 8

Επικράτηση ευάλωτων ομάδων:

- α) ποσοστό των συμμετεχόντων στην ΕΕΚ που έχουν ταξινομηθεί ως μειονεκτούσες ομάδες (σε καθορισμένη περιφέρεια ή σε συγκεκριμένο πεδίο απασχόλησης) με βάση την ηλικία και το φύλο
- β) ποσοστό επιτυχίας μειονεκτουσών ομάδων με βάση την ηλικία και το φύλο

Δείκτης πλαισίου

Βασικά δεδομένα για τη λήψη αποφάσεων πολιτικής σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ

Στήριξη της πρόσβασης σε ΕΕΚ για ευάλωτες ομάδες

Προσαρμογή της παρεχόμενης κατάρτισης στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των ευάλωτες ομάδων.

Δείκτης 9

Μηχανισμοί για τον καθορισμό των αναγκών κατάρτισης στην αγορά εργασίας

- α) στοιχεία σχετικά με τους μηχανισμούς για τον εντοπισμό των μεταβαλλόμενων απαιτήσεων σε διάφορα επίπεδα
- β) απόδειξη της αποτελεσματικότητάς τους

Δείκτης πλαισίου/εισροών (ποιοτικά δεδομένα)

Βελτίωση της ανταπόκρισης της ΕΕΚ στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας
Στήριξη της δυνατότητας απασχόλησης

Δείκτης 10

Συστήματα για την προώθηση της καλύτερης πρόσβασης στην ΕΕΚ:

- α) στοιχεία για τα υφιστάμενα συστήματα σε διάφορα επίπεδα
- β) απόδειξη της αποτελεσματικότητάς τους

Δείκτης διαδικασίας (ποιοτικές πληροφορίες)

Προώθηση της πρόσβασης στην ΕΕΚ, μεταξύ άλλων και των ευάλωτων ομάδων
Παροχή συμβουλευτικής σε (δυσνητικούς) εκπαιδευόμενους ΕΕΚ
Στήριξη της παρεχόμενης προσαρμοσμένης κατάρτισης

Τέλος, στον παρακάτω **Πίνακα 10** προτείνεται ένα σύνολο ενδεικτικών δεικτών (KPIs) σε αντιστοίχιση με τις κατηγορίες των έξι (6) Κριτηρίων του ΦΕΚ Β' 5837/15- 12-2021.

Πίνακας 10: Ενδεικτικοί δείκτες απόδοσης (KPIs)

Ενδεικτικοί Δείκτες Απόδοσης (KPIs) – Αντιστοιχούν στις έξι (6) κατηγορίες κριτηρίων και στα Πρότυπα		
Κατηγορίες Κριτηρίων	Πρότυπα	Βασικοί Δείκτες Απόδοσης (KPIs)
1. ΗΓΕΣΙΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	<p>Πρότυπο 1.2 Η διοίκηση του Ι.Ε.Κ. διαθέτει στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο δράσης που περιλαμβάνει τους στόχους για την ποιότητα</p>	<p>Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες του ΙΕΚ</p> <p>Ποσοστό συνεργασίας των εκπαιδευτών με την ομάδα διαχείρισης του ΙΕΚ</p>
	<p>Πρότυπο 2.1.1 Το πρόγραμμα σπουδών της ειδικότητας υποστηρίζει και διασφαλίζει την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών στη βάση την εθνικής νομοθεσίας</p>	<p>Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών από το αντικείμενο της θεωρητικής διδασκαλίας και της πρακτικής άσκησης</p> <p>Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό</p> <p>Ποσοστό ανταπόκρισης του εκπαιδευτικού υλικού στα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, όπως περιλαμβάνονται στον αντίστοιχο Οδηγό Σπουδών</p>
2. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Ε.Ε.Κ 2.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	<p>Πρότυπο 2.1.2 Λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον σχεδιασμό, την αναθεώρηση και το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών</p>	<p>Ποσοστό συμμετεχόντων στην ΕΕΚ που έχουν ταξινομηθεί ως μειονεκτούσες ομάδες</p>

<p>2.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ</p>	<p>Πρότυπο 2.2.1 Οι διδάσκοντες έχουν πλήρη γνώση και κατανόηση του/ των μαθήματος/ων που διδάσκουν.</p>	<p>Ποσοστό συνέπειας των εκπαιδευτών αναφορικά με τα καθήκοντα διδασκαλίας</p> <p>Ποσοστό συνέπειας των εκπαιδευτών αναφορικά με τα διοικητικά τους καθήκοντα</p> <p>Ποσοστό αποτελεσματικής επικοινωνίας των εκπαιδευτών με τους σπουδαστές</p> <p>Ποσοστό ικανοποίησης της Διοίκησης του ΙΕΚ αναφορικά με τους καθηγητές και τους εκπαιδευτές.</p>
<p>3. ΥΠΟΔΟΜΕΣ- ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΠΟΡΟΙ</p>	<p>Πρότυπο 3.5 Το ΙΕΚ διαθέτει διαδικασίες για την ασφάλεια των εμπλεκόμενων μερών</p>	<p>Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών αναφορικά με τους κανονισμούς για την υγιεινή και ασφάλεια.</p>
<p>4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</p>	<p>Πρότυπο 4.2 Υπάρχει σε λειτουργία μηχανισμός για την εποπτεία της προόδου και των επιτευγμάτων των σπουδαστών</p> <p>Πρότυπο 4.3 Υπάρχουν κανόνες αξιολόγησης των σπουδαστών με σαφή, καθορισμένα και δημοσιευμένα κριτήρια καθώς και κανόνες εξετάσεων.</p>	<p>Ποσοστό ικανοποίησης των εκπαιδευτών σχετικά με τις επιδόσεις των σπουδαστών</p> <p>Ποσοστό συμμετοχής των σπουδαστών ΙΕΚ στα Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (ΓΕΑΣ)</p> <p>Ποσοστό των αποφοίτων που εργοδοτούνται στο αντικείμενό τους</p>

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Πρότυπο 4.1 Οι διαδικασίες αξιολόγησης των θεωρητικών, εργαστηριακών μαθημάτων και της πρακτικής άσκησης είναι σχεδιασμένες κατά τρόπο ώστε να τεκμηριώνουν ότι επιτυγχάνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα.	Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών αναφορικά με τη Διοίκηση του ΙΕΚ
	Πρότυπο 4.2 Υπάρχει σε λειτουργία μηχανισμός για την εποπτεία της πρόοδου και των μαθησιακών αποτελεσμάτων των σπουδαστών.	Ποσοστό ικανοποίησης της Διοίκησης του ΙΕΚ αναφορικά με την πρόοδο και τα μαθησιακά αποτελέσματα των σπουδαστών.
5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΚΚΡΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Πρότυπο 5.1 Το ΙΕΚ αναπτύσσει και χρησιμοποιεί μια διαδικασία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του προγράμματος σπουδών	Ποσοστό των σπουδαστών που πέρασαν επιτυχώς τις εξετάσεις κάθε εξαμήνου σε κάθε ειδικότητα Ποσοστό ικανοποίησης των σπουδαστών αναφορικά με την απόκτηση δεξιοτήτων σε κάθε ειδικότητα
6. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ-ΕΞΙΣΤΡΕΦΕΙΑ-ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ	Πρότυπο 6.1 Το ΙΕΚ υποστηρίζει την καινοτομία και την εξωστρέφεια	Αριθμός συνεργαζόμενων εξωτερικών φορέων με το ΙΕΚ Ποσοστό συμμετοχής σπουδαστών σε Ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας Ποσοστό συμμετοχής σπουδαστών σε προγράμματα εξ αποστάσεως/ ηλεκτρονικής μάθησης, που διεξάγονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής (Τ.Π.Ε.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Η εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση

Στάδιο 4: Προετοιμασία για την εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση

Το Ι.Ε.Κ αφού έχει ολοκληρώσει την αυτοαξιολόγηση καλείται να βελτιώσει τις διαδικασίες του με βάση τα ευρήματα της αυτοαξιολόγησης, τα πρότυπα και τα κριτήρια ποιότητας, και να ενεργοποιήσει μια διαδικασία και μια στρατηγική για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του. Αυτά όλα πρέπει να αποτυπωθούν σε μια ειδική συνεδρίαση της Επιτροπής Διασφάλισης της Ποιότητας υπό τη μορφή πρακτικού **Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης**, που θα περιλαμβάνει και το σχέδιο αλλαγών και βελτίωσης. Αυτό αποτελεί και **την επιτομή της προσπάθειας βελτίωσης της ποιότητας** ενός παρόχου, καθώς τον προετοιμάζει **και για εξωτερική επιθεώρηση**. Ταυτόχρονα, συμβάλλει στην καλλιέργεια μιας **κουλτούρας ποιότητας**.

Στάδιο 5: Επιθεώρηση τρίτου μέρους/εξωτερική αξιολόγηση

Μέχρι τη θεσμική διαμόρφωση και οριστικοποίηση της διαδικασίας εξωτερικής αξιολόγησης (ή πιο δόκιμα «**επιθεώρησης τρίτου μέρους**» ή «**εξωτερικής επιθεώρησης**») παραθέτουμε με βάση τη διεθνή εμπειρία και τη βιβλιογραφία το γενικότερο πλαίσιο της αξιολόγησης.

Με το πέρας της αυτοαξιολόγησης η Διοίκηση του Ι.Ε.Κ υποβάλλει έκθεση με τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης ως προς τον βαθμό επίτευξης των προτύπων, των κριτηρίων και των δεικτών ποιότητας.

Έπεται η εξωτερική επιθεώρηση/αξιολόγηση από κλιμάκιο αξιολογητών το οποίο θα δύναται να αποτελείται από αξιολογητές/εμπειρογνώμονες/επιθεωρητές ενταγμένους στο Μητρώο Αξιολογητών, Επιτηρητών, Ελεγκτών, Επιθεωρητών και Εμπειρογνομητών του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., με την επιφύλαξη των αναγκαίων προσαρμογών και ρυθμίσεων του σχετικού Κανονιστικού Πλαισίου. Αυτή η διαδικασία ορίζεται ως «εξωτερική επιθεώρηση ποιότητας». Ως «επιθεώρηση ποιότητας» (quality audit) ορίζεται η διαδικασία της συστηματικής και ανεξάρτητης επισκόπησης του συστήματος ποιότητας ενός Οργανισμού, η οποία διενεργείται από εσωτερικό/ή και/ή εξωτερικό/ή επιθεωρητή/τρια ποιότητας ή ομάδα επιθεώρησης. Οι επιθεωρήσεις μπορεί να είναι προγραμματισμένες ή και απρογραμματίστες και στοχεύουν στην αξιολόγηση του συστήματος ποιότητας ως προς τον βαθμό εκπλήρωσης των προϋποθέσεων συμμόρφωσης με ένα συγκεκριμένο **πρότυπο ποιότητας** ή και ένα **σύνολο προδιαγραφών** διασφάλισης ποιότητας. Για μια ουσιαστική και αποτελεσματική επιθεώρηση ποιότητας είναι σημαντικό να υπάρχει ένα πλαίσιο επιθεώρησης που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία και τα πρότυπα επιθεώρησης.

Ως «επιθεωρητής/τρια ποιότητας» ορίζεται το φυσικό πρόσωπο που διαθέτει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες και την απαιτούμενη κατάρτιση, ώστε να διενεργεί την επιθεώρηση του συστήματος ποιότητας ενός Οργανισμού.

Το κλιμάκιο αξιολογητών ανασκοπεί τα έγγραφα, τις διαδικασίες και την τεκμηρίωση του συστήματος ποιότητας και χαρακτηρίζει τη συμμόρφωση με τα πρότυπα και τα κριτήρια ποιότητας ως: «**πλήρη**», «**μερική**», ή ως «**μη συμμόρφωση**». Αυτός ο χαρακτηρισμός της συμμόρφωσης αποτελεί την πάγια πρακτική σε διεθνές επίπεδο, ενώ δεν εΐθισται να εφαρμόζεται βαθμολόγηση. Ενημερώνει μετά το πέρας της επίσκεψης το Ι.Ε.Κ για τα κύρια ευρήματά του και συντάσσει λεπτομερή έκθεση.

Τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης καταγράφονται από το κλιμάκιο αξιολογητών σε τυποποιημένη αναφορά αξιολόγησης, η οποία περιλαμβάνει τα Δυνατά Σημεία και τα Σημεία προς Βελτίωση που διαπίστωσε.

Στο ΦΕΚ Β' 5837/2021, άρ. 24, παρ. 1, εδάφιο ε), ορίζεται ότι ο αξιολογητής αποδίδει μια συγκεκριμένη βαθμολογία με το πέρας της εξωτερικής αξιολόγησης. Επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρθηκε ήδη, η αποτύπωση του πορίσματος της εξωτερικής επιθεώρησης/αξιολόγησης σε βαθμολογική κλίμακα δεν αποτελεί συνήθη πρακτική για τα διεθνή δεδομένα και τον χώρο της επιθεώρησης ποιότητας. Για τον λόγο αυτό, και στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής της προτεινόμενης μεθοδολογίας, η ανωτέρω αξιολογική κρίση προτείνεται να είναι ποιοτική και περιγραφική. Το σημείο εστίασης θα πρέπει να είναι, σε κάθε περίπτωση, σε ποια κριτήρια και ειδικότερους δείκτες διαπιστώνεται «μερική» ή «μη συμμόρφωση», ώστε να διαμορφωθεί, κατάλληλα, το εκάστοτε **σχέδιο βελτίωσης**.

ΣΤΑΔΙΟ 6: Ανασκόπηση- Αναθεώρηση

Τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από το Σχέδιο Βελτίωσης ως απόρροια της αυτοαξιολόγησης καθώς και τα αποτελέσματα από την εξωτερική αξιολόγηση τίθενται υπ' όψιν της Διοίκησης του ΔΙΕΚ, προκειμένου να εκπονηθούν σχέδια αλλαγής, ξεκινώντας έτσι έναν νέο κύκλο ποιότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να καθοριστούν διαδικασίες, μηχανισμοί και μέσα για τη διεξαγωγή αναθεωρήσεων σε όλα τα επίπεδα και να καταρτιστούν σχέδια δράσης για τις απαραίτητες αλλαγές.

Συγκεκριμένα η Διοίκηση του ΔΙΕΚ οφείλει να:

- Αναθεωρεί τακτικά τις διαδικασίες, συζητά τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, σχεδιάζει και εφαρμόζει κατάλληλες διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες. Χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που συλλέγονται από τους εκπαιδευόμενους, το προσωπικό και τους ενδιαφερόμενους για τον προσδιορισμό περαιτέρω ενεργειών
- Προσαρμόζει το σύστημα διασφάλισης ποιότητας και τα μέτρα. Δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της αναθεώρησης
- Χειρίζεται τις διαδικασίες ανατροφοδότησης και αναθεώρησης για στρατηγική γνώση του ΔΙΕΚ.

Αξιοποιώντας και λαμβάνοντας υπ' όψιν τα παραπάνω συμπεράσματα, η Διοίκηση του ΔΙΕΚ προχωράει στον προγραμματισμό των στόχων για το επόμενο έτος, με απώτερο σκοπό τη συνεχή βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Συστήνεται, τέλος, η καλλιέργεια μιας οργανωσιακής κουλτούρας ποιότητας, η οποία θα αντανάκλα τον τρόπο δράσης του ΔΙΕΚ, ως προς τη χρησιμότητα της διαδικασίας διασφάλισης ποιότητας και θα υποστηρίζεται από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (διοίκηση, εκπαιδευτές, σπουδαστές). Η παραπάνω κουλτούρα ποιότητας μπορεί να υποστηρίζεται και να αναπτύσσεται, εκτός άλλων και μέσω της δημιουργίας δικτύων Ομοτίμων μεταξύ των ΔΙΕΚ (Peer networks) για την ανταλλαγή και διάδοση καλών πρακτικών.

Συμπεράσματα

Η εν λόγω μελέτη προτείνει το πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης σύμφωνα με τον κύκλο ποιότητας του EQAVET, τα ευρωπαϊκά και εθνικά κείμενα, όπως και τη διεθνή βιβλιογραφία.

Το πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας περιλαμβάνει:

1. Την αρχική αποτύπωση και ανάλυση της παρούσας κατάστασης (SWOT ανάλυση)
2. Την αυτοαξιολόγηση, με συγκεκριμένο προτεινόμενο εργαλείο που βασίζεται στον κύκλο ποιότητας του EQAVET
3. Τη μεθοδολογία και την ανάπτυξη προτύπων και κριτηρίων ποιότητας με βάση τη βιβλιογραφία και την κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία
4. Τους προτεινόμενους ενδεικτικούς δείκτες, βάσει του ΦΕΚ Β' 5837/15-12-2021 και του πλαισίου ποιότητας του EQAVET.

Επιπλέον, η παρούσα μελέτη λαμβάνει υπ' όψιν και είναι συμβατή με το Κανονιστικό Πλαίσιο για τη διασφάλιση ποιότητας των ΔΙΕΚ, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24 του ΦΕΚ Β' 5837/2021 της Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.& Ν.

Επικεντρώνεται ειδικότερα και εξειδικεύει περαιτέρω το Κριτήριο 2 «Παροχή Υπηρεσιών Ε.Ε.Κ.», εντάσσοντάς το στο ευρύτερο πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας της λειτουργίας των ΙΕΚ

Τέλος, περιλαμβάνει, ως αναπόσπαστο τμήμα, έναν ολοκληρωμένο Οδηγό Εφαρμογής για τη Διασφάλιση της Ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών των Ι.Ε.Κ., για χρήση από τους παρόχους.



Βιβλιογραφία

Accreditation in the United States, Regional and National Institutional Accrediting Agencies, viewed January 2014, <http://www2.ed.gov/admins/finaid/accred/accreditation_pg6.html>.

Accrediting Commission of Career Schools and Colleges (ACCSC) 'Standards of Accreditation', viewed January 2014, <<http://www.accsc.org/UploadedDocuments/ACCSC%20Standards%20of%20Accreditation%20and%20Bylaws%20-%20%20040112.pdf>>.

American Association of Community Colleges 2011, *Voluntary Framework of Accountability metrics manual*, AACC, Washington DC, viewed 20 January 2013, <<http://www.aacc.nche.edu/Resources/aaccprograms/VFAWeb/Documents/VFA%20Metrics%20Manual%20v.1.0.pdf>>.

Australian Children's Education and Care Quality Authority 2012a, *Guide to assessment and rating for regulatory authorities*, ACECQA, Sydney, viewed 20 January 2013, <http://acecqa.gov.au/storage/Guide%20to%20Assessment%20and%20Rating%20for%20Regulatory%20Authorities_120412_1254_FINAL.pdf>.

Bateman, A, Keating, J & Vickers, A 2009, *Comparisons of international quality assurance systems for vocational education and training*, Department of Education, Employment and Workplace Relations, Canberra, viewed 20 January 2013, <<http://industry.gov.au/skills/Resources/Documents/ComparisonsIntQualityAssuranceSystems.pdf>>.

CEDEFOP (2015). Ensuring the quality of certification in vocational education and training. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 51.

CEDEFOP (2015). *Handbook for VET providers: Supporting internal quality management and quality culture*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop Reference series; No 99

CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) 2008, *Assuring the quality of VET systems by defining expected outcomes: a cross-country analysis in seven Member States*, CEDEFOP Panorama series 158, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, viewed 20 January 2013, <<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/12914.aspx>>.

CEDEFOP 2009, *The relationship between quality assurance and VET certification in EU Member States*, CEDEFOP Panorama series, CEDEFOP, Thessaloniki, viewed 20 January 2013, <<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/5055.aspx>>.

Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness, and resilience 2020/C 417/01

Deming, W. E. (1982). *Out of the crisis: Quality productivity and competitive position*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.

European Commission 2010, *The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011—2020* (agreed by European Ministers for Vocational Education and Training, European Social Partners, and the European Commission), viewed June 2014, <<http://www.eqavet.eu/gns/policy-context/european-policy/bruges-communication.aspx>>.

European Commission 2014, *Report from the Commission to the European Parliament and Council on the implementation of the Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training*, viewed July 2014, <http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/eqavet_en.pdf>.

European Institute for E-Learning 2004, *Open eQuality Learning Standards*, EIfEL/LIfIA, Champlost, viewed 20 January 2013, <<http://www.eife-l.org/publications/quality/oeqls/intro>>.

European Parliament; Council of the European Union (2004). Decision No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass). *Official Journal of the European Union*, L 390, 31.12.2004, p. 6. <http://eur-lex.europa.eu/>

European Parliament; Council of the European Union (2009a). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European quality assurance reference framework for vocational education and training. *Official Journal of the European Union*, C 155, 8.7.2009, pp. 1-9. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0001:0010:EN:PDF>

European Parliament; Council of the European Union (2009b). Recommendation of the European Parliament and of the Council of June 2009 on the establishment of a European credit system for vocational education and training (ECVET). *Official Journal of the European Union*, C 155, 8.7.2009, pp. 11-18. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:EN:PDF>

Galvão M.E. Making the case for vocational education and training improvement: issues and challenges. In: QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING A COLLECTION OF ARTICLES, ETF, February 2014

<https://www.kanep-gsee.gr/nea-anakoinoseis/-/deltio-typou-parousiasi-erevvas-kanep-gsee-dierevnisi-tis-metavasis-ton-apofoiton-iek-stin-apascholisi-sygkritika-stoicheia-prosengiseis-erminetikes-anafores/> (ημερ. Πρόσβασης 12/4/22) [legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004D2241&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004D2241&from=EN) European Parliament; Council of the European Union (2008).

Manatos, M.J., Sarrico, C.S. and Rosa, M.J. (2017), »The European standards and guidelines for internal quality assurance: An integrative approach to quality management in higher education?«, *The TQM Journal*, Vol. 29 No. 2, pp. 342-356.

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training (Document 32009H0708(01))

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for lifelong learning. *Official Journal of the European Union*, C 111, 6.5.2008, pp. 1-7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium

Technical Working Group on Quality in VET (2003). A European common Quality Assurance

Wheelahan, L & Moodie, G 2011, *The quality of teaching in VET: final report and recommendations*, Australian College of Educators, Mawson, viewed 20 January 2013, <<http://www.rubric.com.au/wp-content/uploads/2013/05/The-quality-of-teaching-in-VET.pdf>>.

Νόμος 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020)

ΦΕΚ Β'1315/05.04.2021

ANNEXES to the Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (COM(2020) 275 final







“Towards an Enhanced Post Covid VET-EPOS VET”

Project Nr: 101048314 EPOS VET, ERASMUS-EDU-2021-EQAVET-IBA